PROMIN

ПРОМІНЬ

РІК XIII ЧЕРВЕНЬ, 1972 ЧИСЛО 6

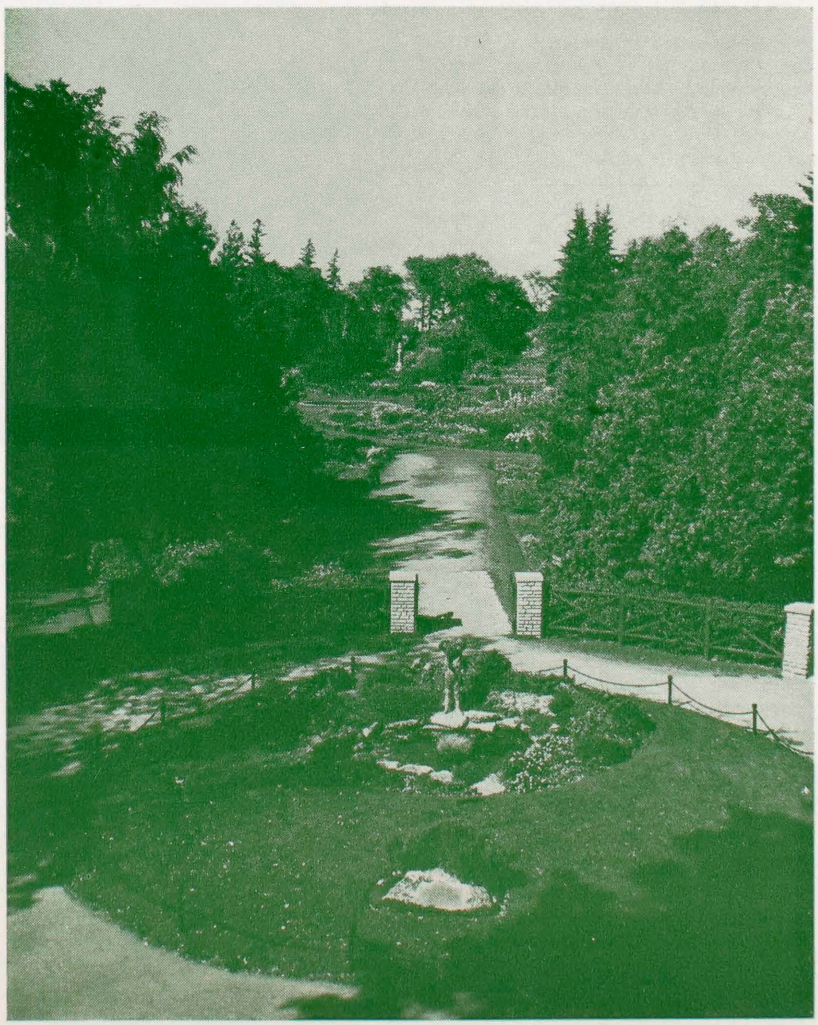

Second Class Mail Registration Number 1925

ПРОМІНЬ

РІК XIII ЧЕРВЕНЬ, 1972 Ч. 6

Виходить раз у місяць

Видає

СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

Редагує Редакційна Колегія

Редактор — НАТАЛІЯ КОГУСЬКА

PROMIN

No. 6 JUNE, 1972 VOL. XIII

Monthly Publication

Published by

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA

Edited by Editorial Committee

NATALIA KOHUSKA — Editor

Передплата в Канаді	$5.00
Передплата до інших країн	5.00
Поодиноке число	.50

Передплату висилати на адресу:

PROMIN

P. O. Box 3551, Sta. B. Winnipeg, Man. R2W 3R4

Subscription in Canada	$5.00
Subscription in other countries	5.00
Single copy	.50

Address:

PROMIN

P. O. Box 3551, Sta. B. Winnipeg, Man. R2W 3R4

ДО УВАГИ ДОПИСУВАЧАМ:

Не поміщені дописи редакція не звертає, хіба за спеціяльним, згори зазначеним застереженням. На зворот фотографій, надісланих для виробу кліше треба заадресувати коверту, наклеїти вартість поштових марок і вислати разом з фотографіями.

Кольорові фота не придатні для ілюстрації, вони виходять темні і невиразні. Для виробу клішів просимо слати звичайні фотографії, плівок (негативів) також не приймаємо для виробу кліше.

НА ОБКЛАДИНЦІ: — Асинибой Парк у Вінніпегу. Стежка веде до квітника з чудовими квітами.

— — —

В ЦІМ ЧИСЛІ:

Коли відходять великі ... 1
СКВУ — В обороні прав людини в СССР ... 2
А. Малишко — Правда ... 2
Ірина Шох — Жінка в новішій літературі ... 3
Ліда Палій — Кіч і його гльорифікація ... 5
Н. К. — Валерія Касюрак — у Вінніпегу ... 8
Л. Удод — На Свято Героїнь ... 9
Новинки з Централі ... 10
Лілі Промет — Кохання ... 11
С. Степанюк — Андрій ... 12
З обіжника Централі ... 14
J. H. Syrnick — Early Ukrainian Teachers Community Builders ... 15
Відділ для дітей ... 19
М. Мадюк — Музейна фундація ... 20
Пам'яті незабутніх ... 21
І. Іваночко — Драматичний фестиваль СУМК ... 22
Громадська і родинна хроніка ... 24
Річні звіти відділів ... 27
І. Вахна — Українська вишивка ... 30
Домашне господарство ... 32

ВАЖНЕ

Просимо звернути увагу, на "Postal Coud", що його має „Промінь". До кожного листа, що висилаєте до журнала допишіть до адреси такі знаки R2W 3R4.

ЗБІРНИК ПІСЕНЬ НА СЛОВА ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Головна Управа Союзу Українок Канади, на пам'ятку Ювілейного Року 100-річчя з дня народження поетки і письменниці Лесі Українки, видала гарний збірник пісень на її слова, під назвою „На крилах Пісень".

У цьому збірнику поміщено двадцять-п'ять пісень, написаних різними композиторами, зокрема клясиків і сучасних.

Більшість пісень є сольо-співи в супроводі фортепяно, п'ять пісень для жіночого хору і одна пісня „Жалібний Марш", (Умер Батько Наш), музика М. Лисенка, для мішаного хору в супроводі фортепіяно.

Книжка видана на гарному папері з твердою обкладинкою, оформлення пані Дарії Бродгед.

Українські музики та любителі музики, а головно співаки чи співочі гуртки-хори повинні зацікавитися цим цінним і гарним збірником, придбати його та належно використовувати.

Головній Управі Союзу Українок Канади, яка на той час перебувала в Торонті належиться велике признання й подяка за це висококультурне видання.

Хто хотів би набути цей збірник, просимо звертатися на подану адресу.

Ukrainian Women's Association
10168—100 Str.
Edmonton, Alta.

Сергій Яременко.

Printed by Trident Press Ltd., Winnipeg, Man., Canada.

ПРОМІНЬ

Vol. XIII ЧЕРВЕНЬ, 1972 Ч. 6

Коли відходять великі...

Покликав Господь до Себе одного з великих провідників українського народу, високого церковного достойника, людину науки, Блаженнішого Митрополита Іларіона, Первоієрарха Української Греко-Православної Церкви в Канаді.

Відхід Блаж. Митрополита Іларіона прощало духовенство Церкви і вірні зо всіма належними йому почестями. Віддавали йому пошану в „останню дорогу" церковні достойники інших Церков. Широким відгомоном озвалась преса у цілому українському вільному світі, виявили співчуття проводові УГПЦ представники різних українських організацій та інституцій. Місяць квітень 1972 року був місяцем жалоби Церкви та її вірних.

Закінчення земного життя Блаж. Митрополита Іларіона прийшло природними дорогами. Господь дозволив йому прожити гарний вік — відійшов він на 91-шім році свого трудолюбивого життя. Проходив він нивою широкою і довгою та зробив багатий засів, який також приніс і багаті плоди.

Час від часу посилає Господь кожному народові одухотворену своєю божественною силою людину, проводять її крізь життєві дороги, визначає їй місце, обдаровує її візією, щоб, наче на долоні бачила вона життя свого народу, розуміла його і своїм авторитетом могла вказувати йому шляхи життя.

Труд і праця таких людей робить їх невмирущими. Вони залишаються завжди живими для багатьох наступних поколінь. „Підеш ти у мандрівку століть з мого духа печаттю" — сказав свого часу Іван Франко у поемі „Мойсей". Праця великих людей ніколи не старіє, в ній лежать Божі і людські ідеали. Вони — це вирізьблені скрижалі-заповіти. І коли нарід шанує своїх провідників, то шануватиме їх думки, їхню працю та їхні ідеали.

Одним з-поміж багатьох таких скрижалів-заповітів дав нам Блаж. Митрополит Іларіон до рук закон про пошанування рідної мови. Довгі роки працював він на цій ниві, ще як проф. Іван Огієнко, коли редагував журнал „Рідна Мова" та й опісля через ціле своє життя вчив і наказував, що рідна мова то велика і свята річ, що рідну мову треба вивчати, плекати, любити і не дозволяти нікому її понижувати. Наводимо деякі думки з його праць над рідною мовою:

„Рідна мова — то мова наших батьків і мова народу, до якого належимо.

„Рідна мова — то найголовніший наріжний камінь існування народу, як окремої нації: без окремої мови немає самостійного народу.

„Ступінь вироблення рідної мови — то ступінь зрілости народу і ступінь глибини його духової культури. Сила нації в силі її культури, тому треба конче дбати про розвиток рідної мови.

„Народ, що не розуміє сили і значення рідної мови й не працює для збільшення культури її, не скоро стане свідомою нацією...

„Кожна держава, що дбає про своє майбутнє, мусить давати своїм меншинам повну змогу нормально розвивати свої літературні мови.

„Де б ти не жив — чи в своїм рідним краю, чи на чужині, — скрізь і завжди мусиш уживати тільки однієї соборної літературної мови...

„Кожний свідомий громадянин, живучи серед чужого народу, мусить конче вживати своєї рідної мови не тільки вдома, але й скрізь де можливо."

У розділі **„Церква і рідна мова"** читаємо:

„Кожна віра найміцніше зв'язана з рідною мовою народу, бо рідна мова — то основний родючий ґрунт кожної віри. Рідна мова — шлях до Бога.

„Християнська Церква ще від свого повстання була й є наймогутніший консерватор і твердиня рідної мови.

„Усі церковні Богослуження мусять відправлятися тільки живою мовою свого народу, як то було у давнину.

„Народ, що в церкві не чує своєї рідної мови, звичайно не шанує й не береже її, як скарбу свого найдорожчого. . ."

Цей рідномовний Катехизис складається з багатьох тем і висловів для кожного українця вдома чи в широкому світі промовлятиме завжди голосом Блаж. Митрополита Іларіона, Первоієрарха УГПЦ в Канаді.

І коли відходять від нас такі великі люди, вони завжди залишають свій духовий дорібок народові, якому служили ціле своє життя.

В ОБОРОНІ ПРАВ ЛЮДИНИ В СССР

До уваги свободолюбивих народів у вільному світі!

В січні 1972 року совєтська політична поліція — КГБ — перевела ряд арештів серед українських культурних, наукових і громадських діячів. Як інформують західні чинники з СССР, загалом було арештовано понад двісті осіб. Останнім часом совєтська преса в Україні підтвердила інформації про ці арештування...

Усіх арештованих совєтська влада обвинувачує у протисовєтській діяльності, а також ставить їм у закид зв'язки з чужоземними розвідками, отже, обвинувачення в нібито агентурній роботі. Це останнє, безсумнівно, робиться для того, щоб таким способом відвернути увагу громадськости від справжнього характеру і змісту діяльности арештованих, які ставлять спротив насильній русифікації України.

Насправді, маємо тут справу з відновленням репресій супроти так званих дисидентів у Совєтському Союзі, тобто супроти людей, які не виступають проти СССР чи совєтської системи, а проти порушування прав громадян СССР і прав окремих національних республік у ньому совєтським режимом. Ці дисиденти домагаються від уряду пошанування законів у Совєтському Союзі й окремих національних республіках, а в першу чергу пошанування основних прав людини: політичних, громадських, культурних, соціяльних та економічних.

Як відомо, 30-го грудня 1971 року пленум ЦК КПСС виніс рішення про надзвичайні заходи, спрямовані проти дисидентів та так званої захалявної літератури. Згідно з цими постановами КПСС, совєтська політична поліція розпочала арешти серед дисидентів, а зокрема почала заходи з метою внеможливити появу періодичних і неперіодичних публікацій у формі т. зв. самвидаву. Небавом після такого рішення ЦК КПСС, в Україні почалися арешти, а тепер уже ведеться підготова до показових процесів в окремих містах України.

Всі ці факти сьогодні вже загальновідомі у світі. Коли ж Секретаріят СКВУ звертає на них увагу західнього світу, то перш за все тому, щоб публічна світова опінія засудила факти порушування основних прав людини в Совєтському Союзі, вимагаючи одночасно для всіх громадян СССР свободи слова й думки, свободи віровизнання і зборів, свободи преси і критики. Йдеться також і про те, щоб довести до відома совєтських урядових і партійних чинників, що домагань таких прав не можна кваліфікувати як протидержавну діяльність і за це судити на довгі роки ув'язнення, що має місце в СССР, де дисиденти відбувають багаторічні засуди в тюрмах і конц-таборах.

Звертаючись до публічної опінії усього світу, Секретаріят СКВУ прохає всіх, кому дорогі принципи гуманности і справедливости, хто цінує належно засади Загальної Декларації Прав Людини, за якою стоїть авторитет Організації Об'єднаних Націй, — публічно виступити із засудом протилюдяної і протинародньої політики совєтського режиму.

Секретаріят СКВУ вважає, що тільки загальною й масовою підтримкою для принципів Загальної Декларації Прав Людини та безупинною боротьбою проти порушників тих засад — можна буде створити у світі передумови для повної перемоги цих принципів.

Сьогодні основні права людини й народів в СССР вповні заперечені й потоптані. Тому кличемо всіх людей доброї волі стати на захист цих прав і на захист переслідуваних борців за ці права в Совєтському Союзі.

Лондон, 13. 4. 1972

Секретаріят Світового Конґресу Вільних Українців

Андрій Малишко

ПРАВДА

Мене навчала мати ще колись:
— Як виростеш, моя мала дитино,
Ти мудрим будь і мужнім будь в житті —
Скупі два слова. Нелегкі два слова.

У мудрості свої закони є:
І цвіт, і злет, і несходимі пущі.
Пізнай краплину і течіння зір,
Зерно, і камінь, і могутній всесвіт,
А правда лиш одна — вона колюча,
Гірка й жорстока. І завжди в біді.

Тож мужнім будь — оборони її,
Карай себе і серце рви на частки,
Збивай коліна в кров,
Упавши — встань,
І знов іди, і знов шукай її.
Як проклянуть лукаві —
проклянися!
Як одречуться друзі —
що ж, даремно,
Залишать рідні одного — хай так!
Як треба вмерти — тілом ляж за неї,
Ох, не легкі два слова.
Нелегкі!

Ірина Шох

ЖІНКА В НОВІШІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Гаррієт Бічер-Стов

Року 1860 вибухла в Північній Америці війна, що має назву „Цивільної", або „Визвольної Війни". Велася вона поміж Південними й Північними Стейтами. Причин до війни було кілька, та звільнення негрів-рабів з невільництва було основною. Війна була виснажуюча, жорстока, тривала 4 роки. Згинуло в ній коло 500 тисяч людей, при основній кількости населення 31 мільйон. Перемогла Північ, що стояла за повалення рабовласництва. Так відкрилася нова сторінка історії Сполучених Стейтів Америки, саме: тяжкий, повільний процес зрівняння в правах чорного населення Пів. Америки з білим, що триває по сьогодні.

Справа визволення негрів є тісно пов'язана з однією книжкою, що її написала жінка на ім'я Гаррієт Бічер-Стов. Восени 1862 р. Гаррієт Бічер-Стов була представлена президентові Лінкольнові. Вітаючи її, він сказав: — Ото ж це та мала жіночка, яка написала книжку, що викликала велику війну.

Лінкольн був реальним політиком і знав з досвіду про силу друкованого слова та, що треба його респектувати, одначе цей вислів, що мав багато правдивого, був перебільшенням, бо війна назрівала завдяки господарським і духовним розходженням між Півднем та Північчю. Інший спосіб життя був на Півдні, що мало великі земельні посілості (плянтації) й користувалося рабською працею негрів, було інше духове наставлення, бо Південь завжди вважав себе вищим і кращим, по походженню (потомки англійської аристократії), по освіті, навіть по способі життя. До Півночі ставився з погордою як до простюхів із зневажливою назвою для них „Янкі"; Південь був багатий працею рабів, Північ рабства не мала, була бідніша з постійним допливом свіжих емігрантів з Европи. Північ була країною піонерів, що самі на себе працювали: розчищували землю під оселі, сіяли й орали та не могли змагатися в багатстві з Півднем. На Півночі розвивалася індустрія та торгівля, але треба було за працю платити. І так була одна Америка з двома різними господарськими системами. Зударення назрівало поволі, але неминуче: повставала загроза, що Південь відколеться від Півночі й буде дві Америки, отже знесення невільництва було подиктоване більше господарським міркуваннями, як гуманістичними, хоч, безперечно, звичайні горожани багато більше керувалися своїми почуваннями, як політичними зглядами. На той час уряд у Вашінґтоні був екоруптований, мало журився дійсним станом країни та був не зацікавлений в реформах. Тоді повстає нова партія реформістів-республіканців, що в своїй програмі голосить оздоровлення існуючої системи й головне — знищення рабовласництва. Речником нової партії був Абрагам Лінкольн.

Рух за знищення невільництва (так зв. аболіціонізм) в Америці був започаткований на Півночі, на початку 19 ст., простими людьми, що були добрими християнами а також серйозно ставилися до головних засад конституції. Здебільша ці люди були ремісниками, мандруючими торговцями, редакторами маленьких ґазет і вони голосили думки про несправедливість рабства. Основували свої міркування на тім, що всі люди є сотворені Богом, всі люди є однакові перед Богом, незважаючи на те, чи вони білі чи чорні, а також і те, що конституція Америки хоронить право людини бути вільною.

Повставали малі товариства, що влаштовували збори, на них домагалися людських прав для негрів, писали петиції до уряду, в своїх газетах ганьбили плянтаторів і зверталися до людей доброї волі, щоби осуджували рабство. Поволі цей рух зростав і змагання за повалення невільництва підсилювалося, особливо коли в Европі повіяло весною народів.

До аболіціоністів пристають ліберальні клєрикали, науковці, журналісти, згодом політики. Число зборів, маніфестацій, петицій збільшується, незважаючи на те, що часто такі збори кінчалися трагічно, бо не всі присутні були одної думки, промовців били камінням, навіть до смерти, а редакції газет палили.

Від Півдня вимагалося повалення рабства, та Південь був глухий на ці домагання; він навпаки хотів, щоби були відкриті ринки для невільників по цілій Америці, включаючи новоопановані землі на Захід аж до Пацифіку.

Опінія громадян на Півночі в більшості осуджує інституцію рабства як те, що не годиться з їх сумлінням і ставить домагання про його негайне знищення, одначе є й такі, що стоять осторонь та є байдужі до акції визволення.

Деякі поети пишуть поеми про негрів в симпатизуючім тоні, дехто пише гуморески з життя негрів, але ніхто не пише про суть зла невільництва. Ніхто з тих, що пишуть не переймаєть-

ся стражданням і терпінням людини, яка є погорджувана, зневажена, використовувана й яку продають на торгах як худобу.

Та цілком несподівано зі щирим, глибоким співчуттям в обороні тієї чорної людини, якій було відмовлено в назві людина, виступила дрібна, нікому незнана жінка, мати 6 дітей, Гаррієт Бічер-Стов.

Гаррієт походила зі славної пуритансько-євангелістичної родини Бічерів з Нової Англії. Батько Гаррієт, Ліман Бічер, був знаним пастором-проповідником і професором в євангелицькому калледжі. Ліман Бічер мав 6 синів, всі вони були священиками, двоє з них саме Едвард і Генрі дуже відомими. Старша сестра Гаррієт Катрін, по смерті свойого нареченого, працювала віддано в ділянці жіночої освіти й мала свою школу для дівчат. Гаррієт була молодшою, одержала освіту й працювала учителькою. Народилася вона в Лічфілді, Коннектікат, у 1811 р. в той час батько був пастором. Вона була вихована в дуже строгій пуританській дисципліні, де покора, скромність, послуг і обов'язок були головними засадами виховання. Це виховання накладало особливу печать на жінок. Вони були замкнені в собі й своїх почувань не сміли виявляти. Та рівночасно зі зовнішними обмеженнями у Гаррієт був внутрішний інший світ фантазії, в якому вона жила поза зовнішною рамкою. Вона радо читала й радо прислуховувалася до розмов, що провадилися в домі; особливо до думок свого ліберального дядька Семеюля Фута. Гаррієт якийсь час учителювала в школі своєї сестри Катрін, потім з батьками переїхала в Бостон у Нову Англію, а ще пізніше у 1832 р. до Сінсінаті, Огайо, куди батько був покликаний як проповідник. В Сінсінаті працювала учителькою та у вільний час почала писати малі оповідання з життя сільських людей, яких вона знала з її улюбленої Нової Англії. Вона вміла добре спостерігати й те, про що писала виходило щире, безпосереднє й цікаве; тож релігійні журнали радо містили ці оповідання. Збірка цих оповідань вийшла у 1843 р. окремою книжкою, як „Мейфлавер; або Нариси, сцени та типи потомків Пільґрімів".

У 1835 році Гаррієт виходить заміж за професора калледжу Кальвіна Стова. Стов був освіченою людиною, знаний дослідник Біблії, дуже добрячий, але безпорадний у звичайному житті й надміру скромний. Він довший час не міг собі знайти сталої праці й тому вони жили більше як скромно; Гаррієт дописувала до журналів, бо це додавало трошки грошей до хати, але в міру того як число дітей збільшувалося, маліла її спромога писати. Сестра Катрін та брати випоминали їй, що вона занедбала писання, але Гаррієт не могла знайти вільного часу на творчістю за тяжкою домашною працею.

Родина Бічерів була глибоко віруюча, між собою жили близько; в хаті провадилися довгі й жваві розмови, в більшости на тему віри. Особливо обговорювали пекуче питання про рівність усіх людей перед Богом, не вважаючи на расу, чи походження. Батько Ліман був обмеженим консерватистом і думав тільки за визволення душі від гріхів, вважаючи, що клерові немає чого вмішуватися в політичні справи. Натомість брати Генрі та Едвард були лібералами, мали глибше розуміння науки Христа й бажали бачити людей рівними перед Богом не тільки духово, але й фізично. Ці розмови велися з того погляду, що невільництво робить нерівність значить несправедливість і тому це є зло, з яким треба боротися.

Під впливом таких розмов Гаррієт відходить від послуху батькові, який був дома беззаперечним авторитетом. Її чоловік був м'якою людиною, співчуваючою людській недолі; вони разом критикують обмеженість думок батька а заразом і всіх тих, що подібно думають. Гаррієт з чоловіком погоджуються, що їхнє місце є в таборі аболіціоністів й хоч формально вони не приписуються до ніяких товариств, духово вони є з ними.

Перебування в Сінсінаті, а потім в Коломбус, Огайо, саме на границі Півдня й Півночи, робить їх наочними свідками жорстоких переслідувань тих негрів, яким вдалося втекти з плянтацій Півдня. Щоденна преса приносить оголошення плянтаторів про грошеві нагороди за зловлення утікачів-невільників. Багато з утікачів було ловлено посіпаками плянтаторів і після тяжкої кари за втечу їх повертали власникам. Населення Півночі, особливо на межі тридцять дев'ятої паралелі (границя Півдня й Півночі), приглядалося до тих жахливих розправ, але воно не могло прийти з поміччю, бо раб був приватною власністю, а право власности було хоронено одним законом на цілу Америку й кожний, хто ломив закон, мав бути покараний грошево й ув'язненням. Тільки Квакери та Меноніти не зважали на кари й переводили негрів таємно аж до Канади. Це таємне перепроведження й переховування негрів називалося таємною залізницею.

(Продовження в наступному числі)

Ліда Палій

КІЧ І ЙОГО ҐЛЬОРИФІКАЦІЯ

АНТИМИСТЕЦТВО

Слово „кіч" народилося, мабуть, у мюнхенському середовищі торгівлі картинами і первісно означало малярську халтуру; згодом воно набрало ширшого значення. Слово прищепилося вже в англійській, французькій, польській та інших мовах, тож буду його вживати і в українській.

Важко подати точну дефініцію кічу, тому що критеріями його оцінки є насамперед особистий смак.

Кіч має зовнішні прикмети мистецтва, є однак фальсифікатом, виконаним передусім для ефекту. Він не є мистецтвом, навіть не є кепським мистецтвом, а творить свою власну замкнуту в собі систему.

Кіч уособлює мрію неперебірливого покупця, він є дешевою леліткою. Його творення не випливає з внутрішньої потреби мистця і тому є фальшивою, але легкою формою, яка робить зайвою потребу духової дії і розуміння. Уява не мусить працювати, усе йде звичним руслом. Кіч імпонує тим покупцям, які ще собі не усвідомили своїх культурних потреб і намагаються їх задоволити поверхово.

Польський критик Станіслав Стопчик пише: „Кіч наслідує, тобто жирує на професійному мистцеві, є невдалим віддзеркаленням офіційного й академічного мистецтва, з тим, що академічний канон замінює на шабльон... Кіч — це маніфестація банальної чутливости, в загальному нещирої, висуненої для продажних цілей".

Фріц Карпфен у книжці „Der Kitsch" ще гостріше засуджує цю творчість: „Це дешева цяцька, без смаку, оздоблена мистецькими емблемами, це комічна помпезність з дилетантськими гаслами, які відповідають духовості крамаря... річ, яка нічого не каже і нічого не вимагає від інтелекту... блеф, що хоче обдурювати серце і витискає сльози, як цибуля... Коротко: облуда, розрахована на дитячу радість з блискітки... штучний мед, мазаний на губи, який приємно й солодко смакує і є легкостравний".

У кічі форма стає важливішою від змісту, зовнішність важливішою від мистецтва виконання. Кіч обманно підпорядковує формі навіть матеріял. Наприклад, дерево підроблене, щоб виглядало як метал, і навпаки.

Через захоплення зовнішнім ефектом автори кічу творять часто зовсім нефункційні предмети, які не мають жадного застосування ні значення. Кіч не є обов'язково майстерно недоладний; деякі здібні майстри творили його.

З приходом індустріялізації та поширенням світу мистецьких зображень масова культура набрала зовсім нових прикмет, відмінних від культури еліти, та сприяла поширенню і тріюмфові кічу. Масова продукція на замовлення теж сприяла кічеві. Алекса Челебновіч, югославський мистецький критик, зауважив:

„Розвиток техніки з її наслідками дав можливість відносно невеликим коштом реалізувати будь-яку ідею, яка приходить до голови некультурної людини... Великі маси людей, які не мають відношення до справжніх вартостей минулого, студій історії і принципів властивого вживання матеріялів, почали творити... Вони задоволені творенням спрощених замісників, замість автентичних предметів, і вважають їх гарнішими; порожнечу виповняють схожістю і фальшивою виставністю".

На мою думку, популярність кінчу не залежить від соціяльних нашарувань. Неосвічена людина, не заражена лицемірством маломіщанської культури, прийме і зрозуміє справжнє мистецтво. Примітивні племена чи відокремлені від світу люди, як, наприклад, наші малярі Никифор і Примаченко, творили спонтанно, експресивно і щиро, у них наївна безпосередність і невимушеність, їхні форми автентичні. Вони нікого не наслідують, їхня творчість ніколи не є кічем. Щойно коли такі люди попадають під вплив технології, їхня творчість може стати вимушеною і нещирою, вони стають наслідувачами, а творча дія не може бути наслідуваною.

Американський критик Клемент Ґрінґберґ вважає, що кіч є зниженням культури до мас, тоді як мистецтво підносить маси до культури. Він твердить, що кіч помагає диктаторам впливати на духовість людини. Як приклад, наводить Гітлера і Сталіна. В обох диктаторів особистий смак схилявся до кічу, вони милувалися в помпезному малярстві, а Гітлер плянував архітектурний супер-кіч у центрі Берліну.

КІЧ ДОВКОЛА НАС

На американському континенті ми безнастанно бомбардовані кічем у телевізії, у фільмах, літературі, реклямі, музиці. При обговоренні прикладів обмежуся декоративно-ужитковими

предметами. У деяких крамницях та каталогах бачимо сотки творів кічу: пластикові овочі, освітлені зсередини, троянди з воскового паперу, настінні годинники у вигляді квітки, пляшки у формі скрипки, яка видає звуки, коли з неї наливати, млинок на перець у формі Ейфелевої вежі, тореадор і бик, розмальовані на чорному сукні, алюмінійові прапори при табличці, на якій вирита присяга відданости державі, і т. д. Є в цих творах усе, що характеризує кіч: брак творчости, брак смаку, нефункційність, облуда, помпезність і сахаринова сантиментальність. Часто тут перебільшена драматичність, афектація, поверхова хитрість маскується під авангард.

Ми маємо свій український еміграційний кіч, буває він у крамницях, обдаровуємо ним одні одних і стараємось переконати себе, що це нагадує нам рідний край. Плаваємо в ностальгії, в сантименталізмі, в дешевому патріотизмі. Вишивка у декого стала символом українства, кладемо її всюди: на запрошення, на святочні картки, на програмки, на свічки, на абажури, на кераміку, друкуємо на скатертях. Забуваємо про те, що хрестикова вишивка первісно розвинулася при декорації полотна, тканого поздовжніми і поперечними нитками. Вона ніяк не здається щирою на опуклих формах глини та на вигладженій фактурі. Друкований хрестиковий взір на скатертях — це облуда. Куди краще відповідали б там мотиви наших мальованок.

Бувають ще й традиційні гуцульські взори чи стилізовані трипільські мотиви, наведені інколи на витіюваті псевдомодерні форми кераміки.

Декуди покутують привезені ще з західніх земель широкі рамки до картин з пласко довбаними взорами, розмальовані строкатими кольорами. Такі рамки тратять свою первісну функцію і приглушують картину.

З України приходить до нас поруч з гарними глиняними виробами і багато кічу: вирізьблені з дерева олені й орли, майстерно виконані, але неестетичні, мальовані дерев'яні писанки, таблиці з сантиментальними інкрустованими соломою ілюстраціями, переважно гуцульської тематики. Це все масові вироби, і їхні автори часто свідомі браку мистецької вартости творів. (Пригадую, відвідуючи одну робітню в Україні, я запитала, що вони роблять, і дістала відповідь: „Халтуру").

Важко судити весь кіч. Кожний з нас має у собі дрібку „кічменша" (це слово створив Ґілло Дорфлес у книжці "Kitsch — the World of Bad Taste"). Кіч знайшов собі тепле місце в нашому суспільств, і ми його не викоренимо. Було б однак краще не розглядати кіч, як щось серйозне. У західньому світі є люди, що уважають кіч забавним, колекціонують його. В Америці в 60-их роках аматори т. зв. руху „кемп" милувалися деякими формами кічу, мовляв, він такий поганий, що став цікавим. У Франції виходить розкішний журнал "Kitch". У Варшаві була в жовтні 1971 року виставка кічу.

Шкідливий стає кіч тільки тоді, коли його підносити до гідности мистецтва, а то й репродукувати у мистецьких виданнях.

КІЧ У МИСТЕЦЬКИХ ВИДАННЯХ

Народне мистецтво в радянських виданнях я розгляну передусім з погляду естетичности, ніж стильовости чи традиційности; ці останні лишу для оцінки фахівцям.

У 4 томі „Історії українського мистецтва" (Київ, 1970) репродукції виробів з дерева бездоганні. Є там різьби Ю. та М. Шкрібляків, наївні фігурки В. Бідули „Селяни", як і Д. Білинського „Жебраки", примітивні, з великими головами, прямими контурними лініями, узагальненими площинами; можна відчути матеріял, навіть там, де він закритий фарбою. Все це твори 19 і початку 20 ст., і відзначаються вони технічною досконалістю, оригінальною формою. На жаль, уже у 5 томі тієї самої історії мистецтва попадають перевантажені декораціями вироби з дерева, наприклад: претенсійних форм, зовсім не-функційна тарілка Я. Халабудного з 30-их років. Це час, коли зникають господарські предмети, що їх раніше прикрашували різьбою, а різьбу переносять на вироби т. зв. мистецькії ґалянтерії. На цьому дуже терпів мистецький рівень дерев'яних виробів і на західніх землях під Польщею, і на центральних і східніх українських землях. В Українській СР впровадження пропаґандивних елементів у мистецтво призводить до нещирости. Праці починають виконувати в артілях, зникають великі майстрі з індивідуальним, щирим підходом до творчости.

Останнім часом трохи покращали вироби з дерева. Помітний поворот до скромнішого різьблення. Все ж до шостого тому історії мистецтва потрапило кілька незугарних творів, особливо тека для альбома „Визволення" М. Кищука, який очолював різьбарську артіль у Косові. Предмет розрахований на зовнішній ефект, перевантажений інкрустацією дерева, перлямутру та пацьорками. На теці в рамках з

геометричного взору панеля, на якій зображений гуцул з усіма деталями народного одягу. У правій руці у нього топір, у лівій прапор з написом „Хай живе радянська Гуцульщина" та герб із зіркою. Лівою ногою гуцул стоїть на прапорі із свастикою. Рисунок дуже аматорський.

Державний музей українського народного декоративного мистецтва має десятки тисяч прегарних експонатів, але чомусь у книжечку про нього (Київ, 1968) попадає якраз багато недолугих творів. Поруч кількох цікавих дерев'яних предметів, в яких композиційне розташування орнаменту зумовлювалося призначенням предмета і його формою та конструкцією (притоки до ярем, свічник, мірка до борошна тощо), бачимо такі твори, як дерев'яна різьба П. Верни „На полонину". Більшу частину різьби займає скеля з поваленими пнями, на неї спинаються дві гуцулки з конем і собакою, позаду йдуть два гуцули. Все позоване. В автора брак відчуття специфіки матеріялу, різьба перевантажена зайвими деталями (навіть взір вишивки видряпаний на дереві).

У книжці „Різьба та художній метал" (1962) є репродукція дерев'яної електролямпи Коваля. Твір у формі скелі з тропічними деревами з одного боку лев душить якесь звірятко, вище нього повзе аліґатор, а зверху сидить птах. По другий бік скелі, у великій ніші слон, а в меншій — місце на лямпочку. Все виглянсоване так, що не відчувається матеріялу.

У виданні „Народні таланти Прикарпаття" (Київ, 1969) є цілий ряд дуже аматорських предметів, з надмірними прикрасами. Прикладом може бути вішальце для рушника І. Кудлака — різьба на тонованій поверхні. На панелі, обведеній рамками геометричного взору, невміло вирізьблений карпатський краєвид: гори, дерева дивних форм, дорога, хата, вориння, вівці, гуцул грає на трембіті, коло нього собака, на кудлатих хмарах ноти пісні. Цей експонат є в музеї у Львові.

У книжці „Нариси українського декоративно-прикладного мистецтва" (Львів, 1969) репродуковане фото шкатулки М. Мегединюка. На ній надріботаний нецікавий орнамент з пацьорків, стоїть вона на численних ніжках, деякі у формі постолів, інші на кшталт писанок.

Найбільш популярними у всхі виданнях є предмети з інкрустованими або вирізьблюваними портретами. Зустрічаємо дерев'яну шкатулку з львівського музею з портретом Шевченка і рослиним орнаметом, яка радше схожа на коробку на чоколядки. Є численні тарілки з зображеннями Хмельницького, Франка, Кобилянської, Леніна, часто з написами, гербами.

Коли мова про килимарство, в четвертому томі історії мистецтва представлені гарні приклади традиційної творчости, в яких характер орнаменту випливає із особливої технології ткацтва. У журналі „Народна творчість і етнографія" (ч. 1, 1969) є репродукція прегарного килима Сергія Колоса „Пес і птаха". Килим бездоганно скомпонований із стилізованими зображеннями звірів та дерев, базований на традиції подільських килимів 19 ст. У збірці листівок із республіканської ювілейної виставки українського народного декоративного мистецтва (Київ, 1969) зустрічаємо кілька надзвичайно гарних сучасних килимів: „Ой, на горі вогонь горить" (В. Федько), „Ходить Довбуш молоденький" (С. Шабатура, В. Бас, М. Піхурко).

Чому ж тоді у шостому томі історії мистецтва немає цікавих творів? Репродукований натомість килим Д. Шавкіна „Визволення Києва". Це твір традиції 30-их років, коли робітні почали діставати замовлення на монументальні килими з багатофігурними сюжетами і багатопляновими композиціями. Майстрі виробляли твори, які імітували малярство. У „Визволенні" на центральному пляні вояк у героїчній позі з прапором в одній руці, другою обіймає жінку, що прийшла його вітати. Внизу зброя ,прапори, на дальшому пляні Софійська дзвіниця і пам'ятник Хмельницькому.

У книжечці про державний музей у Києві є репродукції двох монументальних килимів майстрів села Дігтярі на Чергівщині. Один називається „Тарас Шевченко", другий — „Радянська Україна". Рисунок більш компетентний, як у попередньо згаданому творі, однак композиція перевантажена, алегоричні постаті позовані, мов на пропаґандивних афішах, усе метушливе і композиційно і кольорами, так що годі десь зупинити око. Електричний площинний орнамент невміло поєднаний з картинами тривимірними зображеннями.

У „Нарисах з історії..." бачимо килим з рослинним орнаментом, на якому квіти творять п'ятираменну зірку. У самій середині кремлівська башта з усіма деталями, годинник на вежі показує п'ятнадцять хвилин по дванадцятій.

Репродуковані у книжках вироби з порцеляни в більшості нецікаві, нагадують радше дешеві сувеніри.

У шостому томі історії мистецтва натрапляємо на фігурку О. Молдаванка і Г. Калуги „Там дівчина воду брала". Дівчина в народно-

му одязі тримає відро, ноги незграбно зливаються з підставою, поверхня трохи розмальована, лінії манірно заокруглені й спрощені. Враження солодко-сантиментальне.

У книжечці про державний музей народного мистецтва є репродукції двох творів В. Трегубової і М. Трегубова з групи „Українське весілля", знову фолкльорна тематика і народні одяги, знову сантиментальність. Обличчя невдало розмальовані, брак знання анатомії особливо у постаті бандуриста.

У виданні „Українське народне декоративне мистецтво" показані експонати з виставки в Києві 1963 року. У творі В. І. Щербини „Дан приказ" вояк у порцеляні, мов лялечка. У збірці листівок з ювілейної виставки є твір того самого автора „Майська ніч". У героїчній позі стоїть козак з оголеною шаблею, а до грудей тулиться йому дівчина в народному одязі.

Завдяки дуже старій традиції та популярності, кераміка на Україні менше потерпіла від масової продукції. Твори, зображені в мистецьких виданнях, здебільша бездоганні. Маємо добрі видання про наддніпрянську та про косівську кераміку, непогані приклади щиро наївної творчости І. Гончара і його учнів, цікаві репродукції сучасних творів І. Марчука, П. Ганджі, Г. Севрук, О. Рапай. Є деякі гарні експонати в книжечці „Львівська кераміка" (1970).

Поряд з добрими прикладами декоративно-ужиткового мистецтва можна б ще вирахувати десятки творів, які радше належать до категорії кічу. Прикро, що експонати сумнівної вартости появляються на міжнародних виставках. (Наприклад, „Експо 67"). Чи не час уже б керуватися естетичними критеріями при доборі творів, які репрезентують перед світом українське народне мистецтво? **„Сучасність"**

Валерія Касюрак промовляла у Вінніпеґу

Обидва вінніпезькі денники „Вінніпеґ Трібюн" і „Вінніпеґ Фрі Пресс" відмітили доповідь панни Валерії Касюрак, члена Комісії Людських Прав у провінції Онтаріо, яка промовляла в Катедрі Пресв. Тройці у Вінніпеґу в суботу 29 квітня, 1972 р.

Панна Валеряі Касюрак з Виндзору, Онт., прибула до Вінніпеґу на запрошення Провінційної Управи Союзу Українок в Манітобі, яку очолює пані Марія Білоус. Ціллю такого запрошення було, щоб улаштувати зустріч українського громадянства м. Вінніпеґу з цією видатною українкою, а зокрема заслухати її доповіді про завдання Комісії Людських Прав, які останніми часами кожна провінція в Канаді покликала до життя.

Спеціяльність панни В. Касюрак в Комісії Людських Прав в Онтаріо є етнічні групи Канади, а головно усунення всякої дискримінації, яка суперечить праву на свободу людини. У своїй обширній і всебічній доповіді панна Касюрак сказала, що етнічні групи в Канаді тепер, більш як коли мають широкі можливости культурного і мовного розвитку, бо такій праці сприяє теперішній уряд Канади. Як приклад вона навела Канаду і Злучені Держави Америки, де ще й досі існує, так званий „мелтінґ пат", тоді коли Канада має цілком іншу побудову свого суспільства і будує свою культуру з різних національних груп. Одною з таких етнічних груп у Канаді є сильна українська етнічна група. Українці, від початків свого поселення зробили вже дуже помітний вклад, не тільки в економічний розвиток Канади, але й культурний.

По думці панни Касюрак, українці повинні насамперед вивчати і зберігати свою українську мову серед молодшого покоління, шанувати свої звичаї і традиці, як релігійні, то так і побутові. Для прикладу вона навела один з багатьох випадків в Об'єднаних Націях, коли вона була там як делеґат на конференції Комісії Людських Прав і при зустрічі з делеґатами СССР мала можливість увійти в розомову та дискусію, яка відноситься до України.

До Комісії Людських Прав назначив панну Касюрак міністер праці онтарійського провінційного уряду Ґордон Кортон.

З нагоди прибуття панни Касюрак до Вінніпеґу, Пров. Екзекутива Союзу Українок на Манітобу улаштувала вечерю, яка відбулась в тій самій залі — Катедрі Пресв. Тройці, що й доповідь. Програмою вечора керувала голова Пров. Екзекутиви пані Марія Білоус. Гостю представила Т. Гаврисишин. В програму вечора входили музичні точки — виступ мандолінової оркестри під керівництвом пані Галі Баляс.

Після доповіді відбулась зустріч нашої гості з громадянством Вінніпеґу. Хоч панна Валерія Касюрак працює на позиції члена Комісії Людських Прав для ріжних етнічних груп, то її особа зокрема відома в середовищі організацій Союзу Українців Самостійників, в яких вона проявила активну діяльність.

Зворушливо і тепло було відчути ту овацію, яку учасники вечора улаштували їй після допо-

НА СВЯТО ГЕРОЇНЬ

Багатовікова трагічна, а разом славна й героїчна історія українського народу записала на своїх сторінках золотими літерами велике число духовних велетнів, для яких найпершим законом життя було служіння своєму народові: словом, пером, шаблею, чи героїчним прикладом самопосвяти. Кожен період нашої історії мав своїх духовних велетнів, з яких наступні покоління брали приклад, училися жити, творити, а коли треба, й життя своє віддавати, за найвищі національні і християнські ідеали. В попередніх докладах ми чули про світлі постаті українського жіноцтва, яких духом живе сьогодні український народ, а особливо сьогоднішнє українське жіноцтво. Ми могли також зауважити, що найбільший вияв героїзму припадає на найвизначніші періоди життя нашого народу: славна княжа доба, доба хмельниччини й козацької держави, доба Визвольних Змагань 1917-21 р. це ті особливі періоди в історії нашого народу, коли героїзм українського жіноцтва, його жертвенність і посвята підносилися на найвищу височінь.

Але, здається, що наша доба, доба яка почалася 30-ть років тому і триває до сьогодні є особливим періодом української історії, особливим тому, що ніколи перед тим народ не переживав таких жахливих страхіть, які випали на його долю в останньому тридцятилітті і ніколи не стояло так ясно перед ним питання — бути чи не бути йому, як окремому вільному народові між іншими вільними народами. Тому віддаючи нашу належну глибоку пошану українським жінкам героїням минулого — звернімось згадкою про жінок-героїнь нашого недавно-минулого і теперішнього. Цей період в історії народу дав не лише найбільше число таких героїчних постатей, але разом з тим і їх посвята і їх приклад набагато перевищують героїзм і посвяту попередніх поколінь.

З вибухом другої світової війни з новою силою розгортається на українській землі революційно-підпільна і повстанча боротьба з обома окупантами України — гітлерівською Німеччиною і большевицькою Москвою. Рядом з тисячами українських повстанців плече в плече стають тисячі українських жінок і дівчат переносячи на своїх плечах увесь тягар тяжкої, жорстокої нерівної боротьби. Найбільш відомими постатями жінок героїнь доби другої світової війни є поетка-революціонерка Олена Теліга, яка згинула героїчною смертю в київському Бабиному Яру 9 лютого, 1942, розстріляна гестапом за підпільну діяльність.

Один з її катів, німецький офіцер, записав у своєму деннику: „Я ніколи не бачив, щоб хтось так героїчно помирав, як ця молода красива жінка". Другим прикладом героїчної підпільниці й героїни-воїна української визвольної боротьби може послужити колишня членкиня нашого саскатунського Відділу — св. п. Харитя Кононенко, яка була зв'язковою й постачальником Української Повстанської Армії харчів, одягу й медикаментів. Вона теж загинула з рук гестапо 15-го жовтня, 1943-го року.

Це лише дві постаті з сотень тисяч інших, знаних і незнаних, які понесли своє молоде життя на вівтар волі свого народу... Закінчилася війна, настав у світі т. зв. холодний мир, але не для українського народу. Тисячами пішли українські матері, жінки, сестри й дівчата на каторги і в табори Сибіру за свою незломну віру і за правду свого народу. Навіть найжахливіші татарські часи не дорівнювали тим, що творилося в Україні в повоєнний період. Немало героїнь зложили свої кості в холодних нетрях Сибіру, немало їх упало під кулями московських катів у багатьох повстаннях приречених на вічну каторгу. Згадаймо безприкладний у світі героїзм 500 українських жінок в таборі Кітера, які воліли відважно піти на смерть під танки й кулемети, ніж нести далі каторгу й своїми кістками мурувати большевицьку тюрму народів.

Із крови українських жінок-повстанців, жінок-невільниць, з крови загинулих у бурі війни матерей — виросло нове українське покоління, а серед нього знову поруч з чоловіками ідуть українські жінки й дівчата. Сьогодні вже на увесь світ відомі імена молодих українських героїв — Валентина Мороза, Вячеслава Чорновола, чи Івана Дзюби. Але рядом з ними ідуть і славні імена українських жінок-героїнь сьогоднішнього дня, а серед них найбільші — поетеса Ліна Костенко і художниця Ала Горська, 28 листопада, 1970. Вони, як і колись Шевченко, твердо заявляють в очі поневолювачам свого народу: „Мучусь, караюсь, але каюсь". Народ що має таких славних жінок є великим народом і він дійде своєї мети.

віді. Хай це ще раз буде свідоцтвом і прикладом для нашої молоді, що хто шанує і цінить своє рідне, його шанує і свій, і інший світ.

Н.К.

Але наш час є багатий ще на одну категорію жінок-героїнь: на тих, що в щоденнім труді, серед чужого оточення, серед духовно несприятливих обставин — вливають в душі своїх дітей любов до свого народу, до його ідеалів. Цих жінок-героїнь є багато серед нас у вільному світі. Але нашим бажанням є, щоб ними стали усі українські матері. Цього вимагає від нас наша тяжка доба, цього вимагає від нас велике майбутнє українського народу. Хай же вогонь цього героїзму палає в нас постійно, як найбільша пошана до жінок-героїнь нашого славного минулого.

Леся Удод.

Новинки з Централі Союзу Українок Канади

В середу, 12 квітня відбулась у Вінніпезі, в Линкольн Мотор готелі зустрічі голови Союзу Українок Канади пані Лесі Івасюк і голови пров. екзекутиви Союзу Українок в Альберті пані О. Ганночко з членками провінц. екзекутиви Союзу Українок в Манітобі і гостями. Цю зустріч зорганізувала управа пров. екзекутиви в Манітобі. Присутніх було 30 осіб.

Тут голова Союзу Українок пані Л. Івасюк поділилась з присутніми деякими головнішими проєктами і плянами праці організації. Між іншим повідомила, що 17 березня ц.р. відбулось в Саскатуні засідання повної управи СУС, в якім взяли участь голови складових організацій Союзу Українців Самостійників. Наради відбувались головно в питаннях бюджету, в допоміжній роботі сумківцям та інших проєктах праці цілої організації.

Під час побуту в Саскатуні голова Союзу пані Івасюк відбула наради з управою головного Музею. Від останнього крайового З'їзду Союзу Українок, на якім вирішено справу набуття власного будинку для Музею, всі зусилля повернено, щоб провести кампанію Музейної Фундації. Багато тепер залежить, як поведуть кампанію членки по відділах. Кампанія продовжується.

Централя робить заходи, щоб перевидати книжку „Юкреїніен Ембройдері енд Ститчес" в англійській мові. Цю книжку свого часу опрацювала Анастасія Рурик, а видав був Союз Українок; книжка вже вичерпана, а за нею постійно є попит.

Референтка Молодших відділів СУМК, пані І. Дженіс приготовила підручник для молодших відділів, який появиться друком цього літа і треба сподіватися, що він полегшить працю референткам сумківців на місцях.

Централя плянує зібрати для рекорду всі ці аплікації проєктів, що їх різні наші комітети виповнювали, звертаючись до уряду про субсидії, що їх уряд Канади був проголосив етнічним групам на культурну працю. Проєкти були різні і деякі дуже цікаві.

Центральна управа Союзу Українок Канади уважливо ставиться до справ рідношкілля а у зв'язку з тим морально й фінансово піддержує ідею Рідношкільної Фундації ім. Василя Сарчука. Референтка шкільних справ Союзу пані Софія Василишин входить до управи Ради Української Школи при Консисторії УГПЦ. В Едмонтоні йде посилена кампанія за пожертвами на Рідношкільну Фундацію.

Референтка журнала, пані Стефанія Пауш поробила певні пляни у поширенні журнала „Промінь". Після одержання відповідей на запитник, який вислано до відділів, буде заплянована кампанія за новими передплатниками.

Всі ці новинки з діяльности і плянів центральної управи викликали ширші зацікавлення серед учасниць зустрічі. Членки ставили різні питання, головно в справах музейної фундації, напр., які пляни має Музейний Комітет до побудови чи купна будинку, до плянів праці в ділянці організаційній. Централя робить певну підготовчу працю для опрацювання і видання історії Союзу Українок Канади з нагоди 50-ліття, яке припадає в 1976 році.

У цій приємній вільній гутірці, дискусіях та відповідях брали участь пані: Анна Балан з Торонта, А. Воробець, Галина Богонос, добр. В. Симчич, А. Павлик — всі з Вінніпеґу і пані добр. Леся Удод з Саскатуну.

Голова Союзу Українок Канади пані Л. Івасюк прибула до Вінніпеґу в товаристві голови пров. екзекутиви пані Ольги Ганночко на похорон Блажен. Митрополита Іларіона і зложила в імені цілої нашої організації Союзу Українок нев'янучий вінок на його свіжу могилу.

Програму зібрання відкрила і нею керувала пані Марія Мандзюк, заступниця голови пров. екзекутиви в Манітобі, а добр. Ю. Лучак представила зібраним голову Союзу пані Лесю Івасюк.

Складаємо нев'янучий вінок в пам'ять дорогого мужа, батька, дідуня і прадіда, бл. п. Дмитра Фодчука, який відійшов від нас 18-го квітня 1972 року у Вегревил, Альберта, в його світлу пам'ять складаємо $15.00 на журнал „Промінь".

Дружина Олена, діти, внуки і правнуки,
Вегревил.

Лілі Промет

КОХАННЯ

Поза очі її називали Маріанною, вона була француженка. Звертаючись до неї, говорили: мадам. Можливо, я одна-єдина знала, що її звали Луїза, і за дівочих літ вона мала прізвище Адам. І можливо, я була також єдина, хто знав про її кохання.

Коло її знайомих було вельми вузьке. Її бачили на своїй вулиці в крамниці та в м'ясній. Знало її порівняно мало клієнтів, які заходили до неї, щоб замовити нічні сорочки, пелерини й шалі.

Якщо мадам був потрібен перекладач, тоді вона минала кілька вулиць і запрошувала мене. Більшу частину свого життя вона провела в Естонії, поруч із чоловіком-естонцем, але мови його не навчилася.

— Ми чудесно розуміємо одне одного, — говорила мадам Луїза.

— А не буває вам нудно? — якось запитала я.

— Мій чоловік — мій світ, — усміхнулася літня жінка.

А проте я не знаю, чи можна було назвати її літньою. Тендітна й маленька, завжди красиво зачесана, затягнена в талії, вона ходила пружно й граціозно, ще червоніла і часто переодягала сукні.

Мені подобалося сидіти в дуже охайній кімнаті мадам Луїзи, дивитись, як вона поливала широколистий філодендрон, а коли плела — ноги ставила на кумедний оббитий ослінчик.

Мадам Луїза завжди зустрічала мене радісно, але ніколи не забувала нагадувати:

— Будь ласка, приходьте раніше. З п'ятої я не маю часу. — Це був стриманий тон, що не лишав можливості для розпитування. Але ж я була страшенно допитливою, як і всі дівчата о такій порі, коли вони вже не діти, але ще й не дорослі. Я любила таємниці та здогади. Вони повнили мою душу, схильну до фантазії, вони збуджували й не давали спокою.

Мені здавалося, що я знала про мадам Луїзу найголовніше. За дівочих літ вона служила в Парижі, у маленькому бістро Латинського кварталу, з першого погляду закохалася в естонського студента, який зайшов туди поснідати. На третій день знайомства вони одружилися, і через кілька років, коли чоловік закінчив навчання, Луїза разом із ним залишила батьківщину. Здавалося, що все романтичне мадам Луїзи зосталося в минулому. Тож які ще таємниці могли бути у старої жінки? Та я над усе хотіла дізнатися, що робить мадам Луїза після п'ятої.

І ось я завітала о четвертій.

Вона ковзнула по мені відсутнім поглядом, притамувавши невдоволення, впустила, не мовивши ані слова.

На мадам Луїзі був білосніжний з мереживом фартушок, вона готувала обід, охолоджуючи долонею розпашілі щоки і кидала на мене погляди, що, промовляли більше, ніж слова. Я відчула себе жалюгідною, зайвою, але залишилася.

Вона почала накривати стіл на двох. Робила це з особливою старанністю, перевіряла декілька разів, як покладено ножі, виделки й серветки, пересувала вазу з квітами і знову все поглядала на мене та кидала погляд, що благав: „іди!"

Я не йшла.

Тоді вона витягла з кишені фартушка маленький круглий пакетик (це, очевидно, було яблуко) і поклала поряд із тарілкою.

— Що це? запитала я.

— Сюрприз. Він зараз прийде.

У мадам Луїзи було одне-єдине прохання: „Йди вже!"

Я зосталася. Хотіла побачити її чоловіка.

Раптом мадам Луїза застигла на місці, почала прислухатися до кроків на сходах, її охопило сум'яття.

— Іде, — прошепотіла вона.

Я вже не існувала для неї.

Мадам Луїза підбігла до дзеркала, нервуючи, розв'язала фартушок, причепурила волосся і поспішила відчинити двері.

Моє серце стукотіло сильно й тривожно.

На порозі стояв худий сивоволосий старий чоловік, на кожному з трьох гудзиків його пальта висіло по пакету. Я чула раніше, що він ніколи не приходив додому з порожніми руками — на знак уваги до своєї Луїзи приносив якусь дрібничку: наперсток, м'які цукерки або чайне ситечко.

Старенький зняв з перенісся запітніле пенсне, протер його хустинкою і знову начепив.

Він не бачив мене. Він дивився на свою Луїзу, яка стояла в чеканні, напружена, схвильована, з розпашілими щоками.

С. Степанюк

АНДРІЙ

Нарис. Замість китиці квітів.

Якщо колибудь доводилось вам побувати у Кременці на Волині, тоді у вашій пам'яті назавжди лишились чудові образи лагідних гір в буйній зелені лісів. А в котловині тих гір, серед розкішних садів прослалось місто Кременець. Кругом Кременця, розкинулись в кількох кілометрах села, з вишневими садками і розлогими левадами.

Коли підемо від міста стежкою через леваді на південний захід, минемо село Млинівці, яке простяглось над річкою Іквою, пройдемо міст, а там левади як море в зелені буйних трав, всіяні мільйонами різнобарвних квітів. В такій то красі серпентиною в'ється стежка і то виринає, то знов ховається в зелені трав. Між берегами в'ється тут срібною стрічкою річка Іква. Коли ж пливемо човном з Млиновець до Бережець, а ще в супроводі наших чарівних пісень, то лишаться враження краси рідної землі, які не забуваються до смерти.

Але попрямуймо на край села, де живе вдова Л. з двома малими синами. Гарна молода українська жінка-мати. Не судилось їй бути багацькою дочкою а до того ще й лишилась у молодім віці бідною вдовою. В окупаційнім режимі Польщі не легко було бідній вдові боротись за кусник хліба, удержання й виховання двох дітей, одинокої її надії і радости. Тяжко працювала зранку до ночі. У вільні хвилини, ще коли були в колисці співала їм різних пісень, а як підросли, то вчила молитись і за кращу долю свого народу, за рідний край. Розказувала про лицарів хоробрих, про наше світле минуле, а також про тяжку долю України під окупантами. Таким змістом наповнювала мати серця своїх синів — любов'ю до свого рідного краю.

Раділа, що ростуть сини як орли. Науку матері сприйняли в свої юні душі наче кинено зерно в дорідний ґрунт. А вже найбільше це старшенький Андрій такий розумний і на вроду такий красунь удався. В школу вже почав ходити. Як радісно було матері, коли любили і хвалили її дитину. Андрій завжди був привітний до старших і до молоді. Незважаючи на те, що нераз у школу босий приходив і одежа на ньому така убога, але зате в його очах любов, завзяття, мудрість і полет орла. З такого то чорнозему, з таких ланів, в такій скромній селянській сім'ї під опікою розумної матері виростав вірний син України.

Нераз, коли сходило сонце, йшла Андрієва мати вже знаною нам стежкою, то думки у неї були радісні а на устах молитва. Просила Бога, щоб подав їй сили виконати свій материнський обов'язок супроти України, дати їй вірних синів, які б не побоялись ставати в обороні свого народу. Може їм колись усміхнеться доля. . .

Андрій вже скінчив народню школу, одначе його мрією було далі вчитися, пізнавати світ, збагнути де правда і ставати в обороні покривджених братів. З дитячих літ спостерігав Андрій зневажливе відношення окупантів до українських людей. Тепер кривда наїздника пекла його юнацьку душу. Але щоб ставати в обороні свого народу, він перше мусить осягнути освіту. І ось мрія Андрія, щоб осягнути освіту здійснюється. Він вже студент української гімназії в Кременці. Не страшне йому те, що ходить 15 коломертів, не страшне і те що називають його селюхом, бо і одежа в нього не така у міських хлопців. Але в скорім часі Андрій здобув багато юних друзів-однодумців З-поміж них вибивається Андрій своїм розумом, тактовністю, патріотизмом.

В тих часах українська гімназія і духовна семинарія в Кременці були центром уваги організованої свідомої молоді, а тим самим голкою в очах поляків. І ось із такої свідомої національної молоді повстала підпільна організація Юнак, як протест окупантові. Андрій між чільними членами Юнака. Організацію піддержують села і міста. Скрізь ведеться освідомлююча праця, яку піддержують і старші громадяни. Літній час шкільних вакацій Андрій проводить по селах, веде освідомлюючи працю серед молоді, яка пізніше відограла таку важливу ролю у боротьбі з окупантом. Своєю мудрою і розважною поведінкою здобув Андрій повагу і довір'я серед українських людей і в цілім окрузі, а головно молоді.

„Тепер вони поцілуються" — подумала я й затамувала подих.

Вони не поцілувалися. Вони взялися за руки і стояли так, немов юні закохані, які ще не переступили межі соромливості.

Тоді я пішла. Я побачила те, чого не чекала і не могла чекати. І ця мить перевершила все моє уявлення про кохання.

Переклав з естонської
Олександер Завгородній.

Серце матері щось недобре віщувало, йшла в Почаїв на прощу й у стіп Чудотворної Матері Божої благала долі синам. Та зате ворог не спав. Його панівна чуйність за поміччю юдів впала на слід підпілля Юнака. Почались арешти, переповнились тюрми найкращими і відважними синами і дочками України. Почавши свої студії аж у Львові, Андрій як провідник попав у польську в'язницю. Ворог жорстоко карав непокірних. Польща щораз міцніше стискала нарід в залізний кулак. Тюрми, Береза Картузька, відібрання права на дальшу освіту, перехрещування на римо-католиків. . . Андрієві присуджено роки ув'язення.

Якось вдалося Андрієві передати записку до товаришки через сторожу, бо й тут були свої. Писав: „Коли би, ти знала, Софіє, як тяжко ворог знущається за те, що люблю свій край і його нарід. Мене прикували до цементу і б'ють, щоб я когось видав. Я ніколи не заломлюся, а радше прийму смерть. Не лишіть моєї знедоленої матусі, бо найважче горе впало найбільше на неї."

Рік 1939 і тут скінчилось польське панування на Україні. Блиснула хвилева воля, а вслід за нею дальша боротьба за право жити господарем на власній землі. В такий то час на українських землях зударились дві страшні потуги — гітлерівська Німеччина, яка шукала кольоній і рабів та сталінська Росія, яка „визволяла братів" з одної неволі в іншу. Ціла Україна була знову в огні і крові — тюрми, розтріли, палали села, вивозили на примусові роботи людей. Здійснював ворог свій грабіжний плян, відбирав останній кусень хліба в населення. Вірив Гітлер у свою криваву перемогу, але помилився. Проти насильства постало населення України, на чолі з його вірними синами — Українською Повстанською Армією. Безсмертні герої її стали на нерівний бій з наїзником. Андрій один з чолових її провідників віддавав всі свої сили.

Часом вдавалось йому впасти на хвилинку до матері та потішити її в тяжкім горі. Але ворог скрізь чигав на Андрія. І хоч як рвалось серце матері вона була свідома того, що місія Андрія служити Україні.

І ось відступає з поразкою один ворог, а на його місце вливається новий — червоний окупант зі сходу. Андрій і далі йде в підпілля на боротьбу з новим окупантом. Мав Андрій можливість виїхати на захід і зберегти себе, одначе рішив залишитися зі своїм народом до кінця. В цій нерівні боротьбі упав, як герой, як вірний син України та її народу.

ЖУРНАЛІСТИЧНА СТИПЕНДІЯ

Управа Спілки Українських Журналістів Канади проголошує конкурс на стипендію у висоті 500 долярів для студента чи студентки журналістики в Канаді, на рік 1972-3. Подання надсилати на адресу Спілки враз із відповідними інформаціями про кандидата чи кандидатку, а також рекомендаційний лист від бодай одної української організації, чи установи. Подання надсилати на адресу Спілки 140 Bathurst St., Toronto 2B., Ont., не пізніше 1 липня 1972 р.

З'ЇЗД УКРАЇНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ АМЕРИКИ Й КАНАДИ

В днях 23 і 24 вересня 1972 на Союзівці відбудеться 3-тій З'їзд українських журналістів Америки й Канади. Управа Спілки плянує наймити спеціяльний автобус, що виїхав би з Торонто в пятницю 22 вересня після полудня. Кошти переїзду в обі сторони 25 долярів від особи. Гості щиро запрошуються. Щоб усталити величину автобуса просимо вже тепер зголошувати свою участь у З'їзді надсилаючи завдаток в висоті 10 долярів від особи. Адреса Спілки: 140 Bathurst St., Toronto 2B., Ont.

ВИЙШОВ З ДРУКУ „ЛІТОПИС ВОЛИНІ"

На початку 1972-ог року вийшло з черги нове ч. 10-11 „Літопису Волині", видане Інститутом Дослідів Волині за поміччю Т-ва „Волинь" в Торонті і Вінніпезі. Книжка має назву „Літопис Волині", але своїм високо національним змістом має загальне історичне значіння для кожного українця.

Знаходяться в ній біографії та багатогранна діяльність волинян, як Л. Українки, бл. п. Митрополита Ніканора, бл. п. Митрополита Іоана, бл. п. поетки О. Лятуринської, А. Кримського та сучасним працівників на рідній ниві, як Л. Молодожанина, М. Подворника, д-ра М. Данилюка, інж. Ф. Онуфрійчука та інших. Крім того є подані загально національно-історичні події Волині. Книжка видана на гарному книжковому папері та має 184 сторінки.

Всі дописи написані просто й ясно, а до того живо та популярно в простім стилі й формі та гарною літературною мовою. І тому не тільки побратими-волиняни повинні її набути й прочитати, але всі українці, хто цікавиться рідною літературою та великими осягненнями братів-волинян.

Книжку можна набувати в ціні 4 дол..

Писати на адресу:

Research Institute of Wolyn
P. O. Box 606
Winnipeg, Man., Canada
R3C 2K3.

З ОБІЖНИКА ЦЕНТРАЛЬНОЇ УПРАВИ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ

У ПАМ'ЯТЬ БЛАЖЕННІШОГО МИТРОПОЛИТА ІЛАРІОНА

Централя Союзу Українок Канади зі всім своїм членством висловлює глибоке співчуття й великий жаль проводові нашої Української Греко-Православної Церкви в Канаді, з приводу смерти нашого дорогого Блаженнішого Митрополита Іларіона.

Також висловлюємо глибоке співчуття родині Покійного Митрополита Іларіона, зокрема його дітям Анатолієві, Юрієві та Лесі. Наша Церква втратила Первоієрарха, а діти втратили дорогого батька.

Для вірних нашої Української Греко-Православної Церкви і для всього українського загалу в Канаді й поза Канадою, в цьому й для нашої організації Союзу Українок Канади, це є надзвичайно ВЕЛИКА И СИЛЬНО БОЛЮЧА ВТРАТА. Всі ми втратили ВЕЛИКУ ЛЮДИНУ нашого часу.

Вічна Йому Пам'ять!

— — — —

До плянів праці орган. референтки Союзу Анни Звоздецької:

Дорогі Членки! Прийшов такий час, що треба нам застановитись і зробити обрахунок нашої праці по відділах. Запитаймо себе — чи ми задоволені зі своєї праці? Чи ми виконали наші обов'язки супроти Централі, супроти Пров. Управи як також супроти нашого власного відділу?

На останньому З'їзді Союзу Українок у 1972 році ухвалено ряд резолюцій і одна з них звучить так: „З'їзд закликає членство до плекання ідейности, самопожертви й гордости зі своєї приналежности до С.У.К."

Щоб бути гордими зі своєї приналежности до Союзу, то треба простудіювати, що ця організація нам дала. Плекання жертвенности треба розуміти так, що наша організація існує завдяки добрій волі свідомих жінок. Стараймось долучуватись до тих, що добровільно посвячують свій час, що складають свій гріш, а буває й великі маєтки на продовження нашої організації, на збереження нашої ідентичности, на будову й удержання наших церков, рідних шкіл, музеїв та інших виховних інституцій. Яка ж сильна віра і свідомість у цих жертводавців! Плекаймо й ми цю ідею самопосвяти і жертвенности для збереження всіх наших цінностей.

Союз Українок Канади проводить свою працю вже понад 46 років. Незабаром будемо святкувати наше п'ятидисятиліття. Нам треба вже від тепер приготовлятися до того великого свята. Чотири роки пройдуть скоро. За тих чотири роки треба збагатити відділи морально й матеріяльно, треба побільшити ряди членства. Треба також фінансово підбудувати нашу Централю, поорганізувати нові відділи та відновити працю в тих, що з яких причин приупали. Ми повинні зустрінути роковини нашого півстоліття з задоволенням сповненого обов'язку.

Не обмежуймось діяльністю виключно для себе! Всюди відчувається брак рук до праці, брак людей, що хотіли б посвятити свій час і свої здібности для організації.

Згадаймо слова нашої Наталі Кобринської, письменниці і піонерки жіночого руху, яка у своїх літературних творах писала: „Піднести себе, свої народні і громадські права і обов'язки, це ж не заслуги, а обов'язок, який веде за собою дальші важні обов'язки."

Наші дальші обов'язки перед нами, тож робім нові пляни на ще більше збагачення нашої організації — Союзу Українок Канади.

†

Ділимося з українським громадянством сумною вісткою, що дня 21 травня, 1972-го року у Вінніпезі упокоївся світлої пам'яті

редактор Іван Г. Сирник

видатний український діяч, довголітній редактор „Українського Голосу", ректор Інституту Петра Могили в Саскатуні, учитель, провідний член Союзу Українців Самостійників, член Колегії Св. Андрея у Вінніпезі, член Президії Консисторії УГПЦ в Канаді, президент Взаїмної Помочі та член багатьох українських канадських організацій.

Відійшов від нас видатний громадянин, провідник, автор декалогу, виголошеного на Світовім Конґресі Вільних Українців, взірцевий муж і батько.

Дружині бл. п. Івана Сирника Анастасії, синові Зенонові і дочці Соні висловлюємо глибоке співчуття.

Управа Союзу Українок Канади в Едмонтоні
Редакція журнала „Промінь".

PROMIN

Vol. XIII, 6 ENGLISH SECTION June, 1972

COMMUNITY BUILDERS: EARLY UKRAINIAN TEACHER'S

BY JOHN H. SYRNICK

(Continued from last issue)

To implement this provision, the government of Manitoba established in 1905 a special school, known as Ruthenian Training School, for the training of bilingual Ukrainian teachers. This school was situated in Winnipeg on Minto Street and was under the principalship of Mr. J. T. Cressy, for whom the students had high regard. Besides the teachers who instructed in English, there were two, Jacob Makohin and D. D. Pyrch, who instructed the would-be teachers in Ukrainian language and literature.

In 1907 the Ruthenian Training School was moved to Brandon and the staff of Ukrainian instructors was increased to three, they being Taras Ferley, Prof. Peter Karmansky and Ivan Basarab. Before this unique institution closed its doors in 1916 with the abolition of the bilingual system in that year, some 150 Ukrainian students received their training in Winnipeg and Brandon.[2]

It was the graduates of the Ruthenian Training School that tutored us in a one-roomed school called Borschiw, named after a district in the Western Ukraine from which most of our neighbors emigrated to Canada. I remember them with a deep feeling of affection and gratitude, especially the first three: Ivan Kocan (pronounced Kotzan), Thodore Marciniw (pronounced Mortziniw) and Onufrey Hykawy. They left an imprint of their personalities on many of us. They were dedicated men and went beyond the ordinary call of duty to make our introduction to education a challenging and stirring experience. They not only taught us the three R's, but they moulded our characters and guided us along the path of righteous living. They introduced us to the exciting world of literature by reading to us daily from verse and prose and by encouraging us to read at home. They took care that the school library was well stocked with books in both languages and organized evening courses for the adults. An annual concert and a play or two by the children of the school was a part of their program. It was a schooling in self-expression.

I am not sure how they would have fared under the merit system. Their English was not the best, their academic training did not exceed grade ten, but they gave us something of the intangible and indefinable, a set of values that was our guiding light.

The graduates of the Ruthenian Training School, most of them, had a mission to perform. The object of that mission was the advancement of the Ukrainian people, their adaptation to the way of life of their adopted land, and their eventual participation in every phase of Canadian activity.

It was, therefore, a two-fold mission; the education of the children and the education of the adults. In the field of adult education these teachers were instrumental in founding Community Halls, called Narodni Domy, which for many years continued to be beehives of community activities. In these halls dramatics, folk arts and choral singing were fostered. Every hall had its own lending library. In many localities these teachers organized classes for those adults who never had an opportunity to attend school. They were taught to read. Some teachers organized adult classes in elementary English. They gave many lectures on public matters. They were recognized leaders in their respective communities, persons of authority and respect. The local school boards were often willing to reward such teachers by offering them higher salaries in order to retain their services. By providing wholesome community activities they saved many a young

[2] *Editor's note:* D. P. McColl, Deputy Minister of Education in Saskatchewan, came to visit the Brandon school and reported as follows:
"...34 pupils ... in attendance; 15 in the senior class, 19 in the junior. 2 teachers are continually employed; one an English-speaking teacher, the other a person qualified to speak the Galician tongue. Accommodation is provided by the government and is of a very satisfactory character."
Public Archives of Saskatchewan, 1066, 4. Correspondence Re. Ruthenian Matters, McColl to Calder, March 10, 1908, p. 139.
In 1909 the Saskatchewan government followed Manitoba's lead by opening in Regina a Training School for Teachers for Foreign-Speaking Communities.

man from the kind of assimilation that is best illustrated by the following story. Two men, one of them an Anglo-Saxon, met in a local beer parlor and struck a conversation. Curious of his companion's ethnic origin, the Anglo-Saxon asked: "Are you a Doukhobor?" To this the other replied: "Me, a Doukhobor? No sir-e-e-e-e. Me smoke, me drink, me play cards, me gamble, me swear. Me Canadian!"

Some of the older professional people of Ukrainian parentage owe their education to the early teachers, who spared no effort to convince their parents that their son or daughter, as the case may be, should have an opportunity to obtain a university education. This required many visits to the parents and exhaustive arguments to prevail upon the parents to give them that opportunity, because in many cases in those early pioneer days the financial burden entailed was beyond the capacity of a struggling pioneer family to shoulder.

The Ukrainian public school teachers had an active organization of their own. This may seem odd to us now, but in those early years their services were limited almost exclusively to the Ukrainian community, and for understandable reasons. With their inadequate English in many cases and with their strange names, foreign to many older Canadians, names like Woycichowsky, Basarabovich, Dedeluk, Holowacky, Hawryliuk and Chaykowsky, they were not readily acceptable in non-Ukrainian districts. So they established their own teachers' organizations and held conventions in the city of Winnipeg to exchange experiences and to discuss problems pertinent to the communities in which they served.

Their first convention was held in 1907 with about 40 teachers in attendance. One of the problems under discussion was the need to establish a truly independent Ukrainian weekly, free of any political and denominational affiliations with which were weighed some of the periodicals that appeared earlier. At their third convention held in 1909 it was decided to form the Ukrainian Publishing Company of Canada and in March 1910 the first issue of "Ukrainian Voice" appeared. There was some division of opinion as to what name should be given to the new weekly. Some thought the name "Ukrainian Voice" was too bold, as many settlers still called themselves Ruthenians and Galicians, but the majority opinion prevailed. After several years of publication the name "Ukrainian" was universally accepted by the more progressive Ukrainian element. Under the impact of this enlightened movement one Ukrainian weekly which began publishing in 1911 under the name of KANADIYSKY RUSIN (Canadian Ruthenian) found its position untenable and in 1919 changed its name to KANADIJSKY UKRAINETZ (Canadian Ukrainian).

The steady advancement of the Ukrainian settlers, their entry into municipal and provincial politics, the entry of their children into institutions of higher learning, coupled with their determination to preserve their cultural values and traditions, was not looked upon with favor in some quarters. Some even regarded them as a menace and a disruptive element in Canadian society.

The 'Missionary Messenger' in its issue for May, 1916, carried an article on the 'Ruthenians in Saskatchewan' and here are some quotes from this article:

> "Ruthenians are now serving as school teachers, not always with distinction. They are Councillors of Rural Municipalities. They have special supervisors and organizers for their schools. One of their number was recently elected a member of the Manitoba Legislature. They are intensely interested in politics. Their newspapers are strongly nationalistic Ukrainian in tone. For the moment, owing to the war, the Ukrainian movement hides its head. But it is here, and must be grappled with.
> ". . . the Ruthenians have become a force not in this Province alone but throughout the prairies. They have control of school districts, they dictate the policy in more than one Rural Municipality, they have entered the Legislature of Manitoba, and are knocking at the doors of the Legislature Assemblies of other provinces."

The Saskatoon Daily Star in its issue of Sept. 19, 1916, carried an editorial under the heading "A Separatist Movement", accusing the Ukrainians of conspiring to organize themselves into a separate party. I quote.

> "That there is a movement among the Ruthenians or at least among a certain section to organize themselves into a separate party, whose aims and ideas are wholly separatist is beyond question."

And then again, speaking at the convention of the Provincial Educational Association at Regina, as reported by the Toronto 'Sentinel', May 3rd, 1917, Mr. James F. Bryant said as follows:

> "There is one other matter to which I wish to refer, and that is the provincial trustees'

convention, held in Regina in February last. That convention was packed by the non-English element in the province. The English speaking trustees were asleep at the switch. While a great many English school districts were not represented, or if represented had only one delegate, the foreign districts were represented by two and three, and perhaps more, delegates. As a result, out of an executive of nine, six members are of non-British race."

The speaker proposed a very simple remedy. I quote:

"... the law should be amended immediately so that no alien can be elected trustee in any part of Saskatchewan. The time has come when the English-speaking people of this province must unite and demand, in the interests of all, that such a condition of affairs shall cease to exist. To quote from Burns again,

'Never but by British hands
Shall British wrongs be righted."

Although I have quoted from publications outside the province of Manitoba similar fears and suspicions existed here as can be seen by perusing the pages of the 'Manitoba Free Press' and the 'Winnipeg Telegram'.

There can be no doubt that a large measure of this suspicion and distrust was due to the fact that Canada was at war and the older Canadians were suspicious of those who came from Austria, thinking that the loyalties of these newcomers were still with the Austro-Hungarian kingdom. The unfortunate pastoral letter by a Ukrainian Catholic bishop issued after Austria declared war on Serbia, which called upon the Austrian subjects and I quote "to go to the defence of our threatened Fatherland" heightened this suspicion, and although the letter was recalled as soon as Canada joined the war, an irreparable damage was already done. The persistent efforts of the Ukrainian community leaders to retain the bilingual school system also added to the confusion. It can now be said in retrospect that these fears and suspicions that the Ukrainian group was endeavoring to build some sort of a small Ukraine in Canada or that its loyalties were doubtful, were completely groundless. Mr. William Burianyk, a veteran of the First World War and a former teacher, who made a special study of the enlistments of Ukrainians in that war, estimates that approximately 10,000 of them joined the Canadian armed forces and served overseas. One of them by the name of Philip Konowal, was awarded the Victoria Cross. Some who were refused enlistment because of their former Austrian citizenship Anglicised their names in order to become acceptable.

The brunt of these attacks and suspicions was borne by these early Ukrainian teachers, who were leaders in their respective communities and some of which became spokesmen of the group on a national scale. I would like to mention a few of them, who were graduates of the Ruthenian Training School or employed on its teaching staff.

There was Wasyl Kudryk, who taught at St. Norbert and in the Stuartburn district. He was the first editor of "Ukrainian Voice", a veritable walking encyclopedia. He spoke several languages and is the author of several books mostly on church matters. He had one of the finest private libraries that I have ever known. In his collection he had some rare books. A man of very modest living, he would part with his last few dollars to add a book to his collection. A great lover of flowers, his study was full of potted plants. One of his former pupils, now living in the United States, wrote thus of him in the recent Xmas issue of "Ukrainian Voice":

"when he entered the classroom he was accompanied by Socrates, Aristotle, Shevchenko, Byron, Tolstoy, Drahomaniw, Rudansky . . ."

Some of these early teachers attained a varying degree of success and public recognition.

Taras Ferley, who taught at the Ruthenian Training School at Brandon, and one of the most eminent of Ukrainian leaders, was the first of Ukrainian origin to be elected in 1915 to the Manitoba Legislature. He possessed a winning magnetic personality and was held in high esteem by those who knew him.

N. V. Bachynsky sat in the Manitoba Legislature continually from 1922 until 1958. From 1950 until 1958 he was Speaker of the Legislative Assembly.

W. J. Arsenych, one of the outstanding leaders of the Ukrainian community, who in his early years taught in the Dauphin district, was the first of Ukrainian parentage in Canada to practise law, the first to be appointed King's Counsel, and the first to be appointed judge. He served until death in the Dauphin circuit court.

Michael Stechishin, one of three illustrious Stechishin brothers, taught for a while in Manitoba, later moved to Saskatchewan, studied and

practised law and was appointed judge in the Wynyard district.

Onufrey Hykawy, one of my own teachers, was for many years editor-in-chief of a weekly called the "Canadian Farmer".

These oustanding personalities who acted on a wider stage, along with many lesser personalities in the early teaching profession in this province were in the fullest sense of the word — COMMUNITY BUILDERS. They were the trail-blazers for the growing and succeeding generations. They set an example of dedicated and devoted service. They assisted their kinsmen in the transitional period from the status of an immigrant to that of a fully-fledged Canadian citizen. It was, as I have stated earlier, a blessing in disguise that they were not readily acceptable in non-Ukrainian districts, for without their leadership the process of transition would have been a more difficult one.

Let me quote part of a letter written on Dec. 29, 1925 by Mr. Theodore Bodnar, chairman of the Ethelbert School Board, to Dr. Robert Fletcher, who later became District Agricultural Representative in the Ethelbert area. I quote:

> "As regards the question why we advertise for teachers in the "Ukrainian Voice" and not in the Free Press or Tribune, we will give you our reasons quite frankly. We know that the majority of our Ukrainian teachers read the "Ukrainian Voice" whether they read Free Press or Tribune or not, and when we wish to get a teacher of Ukrainian descent we advertise in that paper, but when we wish to get only English-speaking teachers, we advertise in the Free Press or Tribune. We would like to give a first chance to our Ukrainian boys and girls that are fully qualified and able teachers to teach in our schools. You know it Sir, as well as we do that these boys and girls are not readily accepted as teachers in purely English-speaking communities. Their innocent long name is against them in spite of their qualifications and ability to teach. We might be somewhat clannish in this respect but we are just imitating what the other people are practising. Perhaps the time will come when we would not have to do these things in this Canada of ours, but that time has not come yet.
>
> "There is nothing underhanded about the expression used in "National Work". This expression when properly translated means that the teacher should be prepared to lead the other young people to do some community work, tending to raise the standard of the community educationally, socially and economically. We do not want our teachers to confine their work to the school and be mere "blacksmiths in their shops". We expect our teachers to be leaders and educate the dads and mothers as well as their sons and daughters and thus raise the standard of the individual home and of the whole community to a higher level of citizenship. For this extra work we are prepared to pay a little premium in their salaries.
>
> "We are proud of our Ethelbert School and its good name is dear to us. Therefore the sooner we clear off the suspicion which apparently is in existence the better it will be for all concerned. Some such elements of suspicion might have been justified twenty years ago, but not now when we have grown with the development of this country and have become part and parcel of this country's institutions. Its well-being is as much in our hearts as it is in any other Canadian community."

We have gone a long way since this letter was written. Teachers of Ukrainian origin have won their spurs and are readily accepted in any community.

I have meant this paper to be a tribute, modest as it is, to the early Ukrainian teachers in Manitoba, for in my estimation they have played, and with distinction, a very significant role in the process of integrating the newcomers into the Canadian way of life and in the utilization of the opportunities inherent in a democratic society which is our common heritage in this free land.

— — — —

ВІД РЕДАКЦІЇ

Ця доповідь редактора І. Г. Сирника, яку він виголосив на запрошення Манітобського Історичного Товариства була повністю поміщена в збірнику цього Товариства: (Transactions of the Historical and Scientific Society of Manitoba III, Nomber 2).

За свою тему доповідач вибрав працю перших українських учителів у Манітобі, яких він називає „будівничими громад". Ті наші учителіпіонери заслуговують на вдячну пам'ять нашого громадянства, і не тільки нашого але також усього канадського загалу, бо своєю відданою працею в місцевостях, в яких їм приходилось учителювати, вони були провідниками і розумними дорадниками. Це вийшло на користь провінції та цілої країни.

Крім заслуженого признання тим учителямпіонерам, доповідь редактора Сирника подає деяку цікаву статистику та інші джерельні матеріяли.

ВІДДІЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

ХЛОПЧИК І СКРИПКА

— Тоомас! Маргус! — гукає мати, коли надворі пустують діти, хоч їй видно тільки біляві вихори хлопчиків.

Тоомас і Маргус так схожі один на одного, що навіть матері важко розпізнати, хто там вовтузиться.

Тоомас і Маргус так схожі один на одного, що дехто розрізняє їх тільки тоді, коли у Тоомаса в руках скрипка, а Маргус сидить за роялем. Адже обидва хлопчаки вчаться в Таллінській середній музичній школі. Обидва в четвертому клясі. Тільки один у клясі скрипки, а другий — у клясі рояля.

Обох хлопчиків добре знають ранні електрички. Стоять вони на Арукюлаському пероні. Спочатку малюки трошки сонні. Але я електричка так поспішає в Таллін, що снам не догнати їх. У школі хлопчаки вже бадьорі і спостережливі. Так і треба. Адже в середній музичній школі не тільки грають. У середній музичній школі Тоомас і Маргус вивчають математику, рідну мову, малювання.. Словом, усе, чого навчають дітей у звичайних школах.

Але одного весняного дня на пероні стояв тільки Маргус. Куди ж дівався Тоомас?

Тоомас і його скрипка були в цей час далеко, в країні чехів, у місті Усті-на-Орлиці. Ото була поїздка!

В Усті-на-Орлиці зібралися діти з багатьох країн світу. Зібралися щоб грати на скрипках. Кидали жеребок. Тоомас мав виступати останній. А тим часом він сидів і слухав, як грають інші діти. Грали вони так само, як і Тоомас. І скрипки звучали так само. І через те йому стало зовсім не страшно.

Коли настав час Тоомасові самому виступати, він уже твердо знав, що все буде добре. Справді, Тоомас грав гарно і вийшов у другий тур. У другому турі він грав „Концертіно" Ганса Губера. Кінчив грати, уклонився, як і належить, а слухачі все аплодували й аплодували йому. Більше, ніж іншим. І тоді з'ясувалося: перше місце посів Тоомас Буберт із Таллінської середньої музичної школи.

Додому Тоомас їхав, везучи з собою три скрипки. Першою була скрипка, яка допомогла була перемогти. Другу скрипку йому дали як приз; то була скрипка, зроблена в місті славнозвісних майстрів — Градеці-Краловім. А третьою була скрипка-сувер, маленька - маленька, на ній би тільки котові грати! Тоомас заробив ці скрипки наполегливою працею. Не тільки в школі, але й дома. Навіть у неділю Тоомас грає по кілька годин підряд.

Тепер знову на Урукюлаському пероні щоранку стоять два однакові, як дві краплі води, хлопчики. Вони їдуть у школи. Вчаться, щоб стати гарними музикантами. І вони досягнуть свого. Недарма ж бо кажуть, що вчення і труд усе перетруть.

Л. Тунгал

Про Саню

В сінях Саня
у кресані
мостить сіном
сині сани.

Не мостись,
мала Оксано, —
сяде сам
у сани
Саня.

В. Ладижець.

МУЗЕЙНА ФУНДАЦІЯ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ

Чому ми потребуємо мати свій власний музейний будинок?

Коли б ми поставили таке питання котрій будь з членок Музейного Комітету, то напевно одержали б більше як десять основних відповідей. Ось одна з них: Музей відвідують учні державних шкіл. Ці учні наочно знайомляться з народньою творчістю, яка належить до шкільної навчальної програми Департаменту Освіти. Тепер по цілій Канаді відбуваються досліди над культурами етнічних груп.

Наш головний Музей в Саскатуні приймає відвідини таких груп кляси 6, 7 і 8-ма пересічно три або чотири рази на місяць під час шкільного року. Голова Освітнього Комітету при Музеї пані Цецилія Качковська, продовжуючи працю освітньої референтки попередніх членок управи Музею, виконує керівну працю при помочі членок Музею, або студенток Інституту, які проводять учнів-відвідувачів через Музей Союзу Українок Канади.

Тут в Музеї учні-відвідувачі заслухують короткий нарис про Україну і про українців в Канаді, а також одержують пояснення про цікавіші експонати. Зацікавлені учні записують свої спостереження в нотатки, бо опісля вони звітують про свої враження у своїх клясах в школі.

Наша українська культура, а зокрема українське народне мистецтво, для багатьох з них є чимсь надзвичайним, новим. Це можна завважити з їх зацікавлення і тих питань, які вони ставлять про народні строї, про господарські знаряддя піонерів, про вишивки, писанки та інше. Їх цікавить також українська азбука і друк зокрема.

Пані Ц. Качковську часом покликають до шкіл для лекції про українську культуру, а часом вона проводить показову лекцію вишивання українськими стібами, писання писанок та випікання українських святочних печив. І ось ця „інформативна служба" поза стінами нашого Музею як також і в нім є дуже цінним

А тепер уявім собі такий дійсний стан в нашім Музеї сьогодні: до невеличкої кімнати в Інституті, де тепер знаходиться наш Музей, заходить 25, або до 50 учнів нараз і мусять вистояти годину або й більше. Вони метушаться, нудьгують, бо всього не можуть оглянути через переповнення кімнати, не можуть всі бачити експоната, про який йде мова від провідниці.

У заплянованім новім Музеї, у виставовій кімнаті, мусимо мати відповідний простір, щоб учні могли вигідно розміститись, щоб могли бачити все, що довкола них та спокійно прослухати розповідь, або лекцію. Оце лише один з багатьох конечних вимог нашого Музею. Ми мусимо докласти всіх наших зусиль, аби наш музейний будинок був гордістю всіх українців в Канаді.

Тому Комітет Музейної Фундації звертається до всіх тих, кому дорога праця нашого народнього мистецтва, а зокрема інформативна служба про українську культуру серед наших співгорожан, поможіть нам завершити почате діло побудовою власного музейного будинку.

Кожний жертводавець одержить посвідку з номером для доходового податку. Всі жертви просимо висилати і виписувати на подану адресу.

За Музейний Комітет
Марія Мадюк.

Виказ пожертв:

По $50.00: Відділ імени Доньки України — Ріджайна, Саск.

По $25.00: Відділ імени Лесі Українки — Ту Гилс, Алта. Відділ імени Ольги Басарабової — Торсбі, Алта.

По $10.00: Пані Марія Кушнір — Вінніпеґ, Ман.

По $6.00: Пані Текля Кудрик — Ватсон, Саск.

По $5.00: Пані Михайлина Козар, Етелберт, Ман. Пані Марія Григорчук — Етелберт, Ман. Пані Зучкан (Іванова) Вінніпеґ, Ман.

Дальші пожертви просимо виписувати так:

U.W.A.C. Museum Foundation Fund
(with your full Christian name and surname (no initials) on personal, or bank cheque or postal money orders)

and adressed to

U.W.A.C. Museum Foundation Fund,
c/o Ukrainian Arts & Crafts Museum,
1240 Temperance St.,
Saskatln, Sask. Canada
S7N 0P1

СПРОСТУВАННЯ

У виказі пожертв на М. Фундацію, що був поміщений в ч. 5, на стор. 12 є надруковано, що пані -. Угринюк, Вінніпеґ зложила $25.00. Справляємо і має бути — Ольга Угринюк — $20.00 і пані Євгенія Угринюк — $5.00.

ПАМ'ЯТІ НЕЗАБУТНІХ

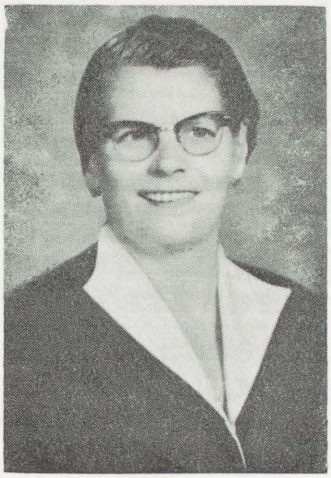

З глибоким жалем згадуємо відхід у вічність, бл. п. Марію, з роду Завадських, дружину Осипа Кізюка, яка упокоїлася 19-го вересня, 1971 р. в місті Честер, Пенсільванія, С.Ш.А.

Марія народилася в Бучачі, Східня Галичина, і там вийшла заміж за Осипа Кізюка. Господь обдарив їх двома діточками: Теодосією, тепер заміжною за Василем Пастушком і сином Романом — замешкалих в Честер.

Покійна була надзвичайно милої вдачі і брала живу участь в культурно-освітній праці.

Передчасна смерть була надзвичайно болючою втратою для мужа Осипа, рідного брата д-ки Л. Слюзар, для близької і дальшої рідні та для її знайомих.

Покійна була довголітною передплатницею журнала „Промінь".

Муж Осип Кізюк.

— — — —

Складаю нев'янучий вінок на свіжу могилу мого дорогого брата, бл. п. Івана Рибчака в Кемсак, Саск., який упокоївся в березні 1972 року. В його світлу пам'ять складаю $10.00 на журнал „Промінь".

А. Дереворіз, Кемсак, Саск.

— — — —

У другу річницю смерти мого дорогого племінника, бл. п. Стефана Кудринського, який упокоївся в 1970 році на Буковині, складаю в його світлу пам'ять нев'янучий вінок і засилаю $5.00 на журнал „Промінь".

Стефанія Іліка, Монтреал.

— — — —

Складаю нев'янучий вінок на свіжу могилу нашого дорогого сина, бл. п. Василя Кулика, який упокоївся в Бозі 22-го грудня, 1971 року, проживши 63 роки, в його світлу пам'ять складаємо $5.00 на журнал „Промінь".

Н. Кулик, Роблін, Ман.

— — — —

У дев'яті роковини смерти нашої незабутньої мами і бабусі, бл. п. Анни Пачковської, яка упокоїлась 17-го червня, 1963 року, складаємо в її світлу пам'ять замість нев'янучих квітів $5.00 на журнал „Промінь".

Діти Микола і Марія Іванець і внуки,
Брентфорд, Онт.

Складаю нев'янучий вінок у роковини смерти мого незабутнього дорогого мужа, бл. п. Миколи Кушнірика, який упокоївся 11-го червня, 1971 року у Вінніпегу, в його світлу пам'ять складаю $10.00 на журнал „Промінь".

Дружина Марія Кушнірик, Вінніпег.

— — — —

У другу річницю смерти мого дорогого батька, бл. п. Семена Пилипчука, який упокоївся 8 травня, 1970 року у Вінніпегу, в його світлу пам'ять складаю $5.00 на журнал „Промінь".

Дочка Марія Кушнірик, Вінніпег.

— — — —

У сьому річницю смерти моїх дорогих, незабутніх — дочки, бл. п. Марії і зята бл. п. Юліяна Буряків, які одно за одним відійшли у вічність, 24 травня 1965 року у Вінніпегу, у їх світлу пам'ять складаю нев'янучий вінок і на журнал „Промінь" засилаю $5.00.

Любляча мати Тетяна Тучак, Торонто.

— — — —

На нев'янучий вінок у пам'ять нашого дорогого сина і брата, бл. п. д-ра Романа Магуса, який відійшов із цього світу трагічною смертю 13 травня, 1971 року, складаємо на журнал „Промінь" $10.00.

Михайло і Стефанія Магус, Галина і Зенон,
Едмонтон.

— — — —

На свіжу могилу мого дорогого мужа, батька і дідуся, бл. п. Івана Сорохана, який упокоївся 31 березня, 1972 року у Бенкенді, Саск., в його світлу пам'ять складаю нев'янучий вінок і засилаю $10.00 на журнал „Промінь".

Дружина Марія Сорохан, діти і внуки,
Бенкенд, Саск.

— — — —

Кладемо пахучу китицю троянд на свіжу могилу, бл. п. Андрія Колісняка, визначного піонера і жертвенного народного працівника при Громаді в Ту Гилс, Алберта. Його сестрам-близнючкам, пані Софії Гриник (почесна членка) і пані Марії Солован, які щиро працюють у відділі при Катедрі св. Івана, в Едмонтоні, висловлюємо глибоке співчуття.

На пресовий фонд „Променя" складаємо скромну пожертву в пам'ять покійного.

Марія Гавриш, $10.0, Стефанія Пауш $5.00.
Едмонтон.

— — — —

У другу річницю смерти нашої дорогої мами, бл. п. Катерини Гнатюк, яка упокоїлася 30 травня, 1970 у Кридорі, Саск., складаємо в її світлу пам'ять нев'янучий вінок $5.00 на журнал „Промінь". Вічна їй пам'ять!

— — — —

Розалія Гнатюк — Саскатун,
і Марія і Клиф Педерсон.

— — — —

У роковини смерти моєї любої мами, бл. п. Анни Головач, яка упокоїлась 1-го червня 1959 року, в її світлу пам'ять, замість нев'янучого вінка складаю $5.00 на журнал „Промінь".

Дочка Євгенія, Едмонтон.

— — — —

У другу річницю смерти мого дорогого мужа, бл. п. Петра Бугери, який упокоївся 24 червня 1970 року, складаю в його світлу пам'ять $5.00 на журнал „Промінь".

Дружина Павліна, Роблін, Ман.

Відділ ім. Софії Русової – ЛОНГ БРЕНЧ, ОНТ. НА МУЗЕЙНУ ФУНДАЦІЮ

В неділю, 20 лютого, 1972 р., в залі при церкві св. Димитрія в Лонґ Бренч, відбулася виставка історичниіх строїв князя Володимира, короля Данила та інших експонатів музею Східньої Екзекутиви.

На цій імпрезі були присутні гості: пані Анна Токарик — голова Музейної Фундації і Іванна Вахна — голова філії музею Східньої Екзекутиви.

Програму відкрила і привітала гостей пані Г. Слюзар. Вона попросила до слова отця Митрата М. Боднарчука. У своєму короткому, але дуже змістовному слові о. Боднарчук зосередив увагу слухачів на історію народів Канади, а також підкреслив великий вклад українців в оцю історію.

Пані Іванна Вахна у своїй промові схарактеризувала ціль і завдання музею для громадянства українського походження, а зокрема для нашої молоді. Музей репрезентує завжди нашу історію і багату культуру, якою ми повинні гордитись.

Слідувала доповідь пані Г. Слюзар про князя Володимира, а одночасно п. Євген Кузенко моделював історичний стрій князя Володимира. Пані Г. Слюзар насвітлила нам трудний, а одночасно світлий період нашої славної історії, часи, коли вся Русь прийняла християнство.

Пані О. Собчак у своєму слові підкреслила найбільшу заслугу короля Данила для української держави і народу, яка полягає на тому, що він об'єднав усі західні українські землі в одну галицько-волинську державу. Також схарактеризувала відносини, які існували на західноукраїнських землях в 13 ст., показала трудности, з якими мусів боротись король Данило, щоб здійснити свою найбільшу мрію, а саме, закріпити одновласть.

Стрій короля Данила моделював п. Євген Боднарчук.

Добродійка Л. Боднарчук представила головну бесідницю, бувшу голову СУК. п. Анну Токарик. Пані А. Токарик цікаво і переконливо з'ясувала ціль і завдання нашої організації, яка полягає на збереженні нашої мови, культури і традиції. Ми мусимо також зберегти наше народне, чудове, неповторне мистецтво, в ньому високі художні здібности народу. Мусимо подбати про те, щоб це мистецтво продовжувати і його поширювати серед молоді. Бесідниця підкреслила важність українського музею у збереженні незрівняних мистецьких цінностей для наступних поколінь.

СУК. проголосив збірку на Музейну Фундацію, щоб в цей спосіб зібрати належні фонди для придбання відповідного будинку під музей. Голова відділу пані Н. Гайдук подякувала гостям паням А. Токарик і І. Вахна за їхній труд і цікаві промови, а також усім присутнім за численне прибуття.

Переведено збірку на музейний фонд. Вислід збірки був $168.00.

Щире спасибі усім жертводавцям.

По програмі відбулося чайне прийняття.

Ольга Собчак, кор. секр.

Музейний Комітет. Зліва направо: О. Собчак, Р. Стефанович, І. Вахна, О. Шмильська, А. Токарик, Г. Слюзар, Н. Гайдук.

РОКОВИНИ ШЕВЧЕНКА

Смокі Лейк, Алта

Заходами відділу ім. Ольги Кобилянської, відбулися на 13 березня, 1972 р. в Українському Народнім Домі святочні сходини, на яких вшановано роковини нашого поета Тараса Шевченка. На вечерок прийшли також місцеві громадяни.

Добродійка Греділь прочитала реферат про релігійність Шевченка, пані Анна Крисовата прочитала поему „Тополя", пані Марія Рацої прочитала історичну поему „Іван Підкова". Цікавою точкою на програмі був спільний спів — організатори разом з гостями відспівали „Заповіт", „Думи мої", „Розкішний степ" і „Стоїть гора високая".

Господиня приготовила перекуску і чай і святочні сходини закінчувались товариською гутіркою. **Пивовар**

З РОКОВИН ШЕВЧЕНКА НА ПРЕС. ФОНД „ПРОМЕНЯ"

Редфілд, Саск.

Вечером, 25 березня, 1972 року наш відділ ім. Лесі Українки в Редфілд улаштував святочну програму присвячену роковинам Т. Шевченка.

В програму входила вистава українського народного мистецтва. Експонати були гарно розложені на двох

Драматичний Фестиваль СУМК у Виндзорі

П'ятий драматичний фестиваль молодших відділів СУМК, відбувся заходами Східньої екзекутиви Союзу Українок в суботу, 25 березня, 1972 року в соборній залі Св. Володимира.

Фестиваль розпочався при чудовій погоді. Прибуло чотири автобуси та багато авт заповнених учасниками, батьками та гостями. Голова Східньої екзекутиви пані Мирослава Телеґа офіційно відкрила фестиваль. По цім о. В. Метулинський провів молитву. Пані Телеґа представила о. В. Метулинського, настоятеля собору Св. Володимира у Виндзорі, пані О. Куч, референтку Молодших СУМК Східньої екзекутиви і пані В. Костинюк, голову відділу ім. Лесі Українки у Виндзорі. В склад суддів входили: пані Іванка Романів, вчителька драми в середній школі у Виндзорі, пані Оля Семенюк, учителька середньої школи в Емесбурзі і пан Тома Смельський, який закінчує навчальний заклад при університеті у Виндзорі.

У змаганнях п'єси „В чужім пір'ї" брали участь відділи з таких місцевостей: Торонта, Ґримзбі, Лонґ Бренчу, Ошави, Гамільтону і Виндзору. Було дуже цікаво спостерігати досягнення в праці нашої молоді. Кожний відділ мав унікальну інтерпретацію що до костюмів, продукції та ін. Під час зустрічі відбулась виставка робіт Молодших відділів СУМК з Лонґ Бренчу, Гамільтону і Виндзору.

В шостій годині вечером відбувся спільний з старшими сумківцями Східньої Канади бенкет. Старші СУМК якраз закінчували тут у Виндзорі свій „Тиждень Культури". Бенкет почався молитвою в супроводі о. В. Метулинського. Голова Східньої екзекутиви пані М. Телеґа привітала учасників зустрічі та проводила програмою. Слідували привіти, що їх склали. Настоятель Собору Св. Володимира о. В. Метулинський, пан А. Погорецький, секр. Східньої екзекутиви СУС., пані В. Костинюк, голова відділу ім. Лесі Українки у Виндзорі, пан Юрій Торошенко, голова ТУС, у Виндзорі, пані О. Куч, референтка молодших відділів СУМК. Східньої екзекутиви Союзу Українок, Остап Торошенко, референт „Тижня Культури" — старший СУМК., Юрко Метулинський, голова відділу Семена Петлюри — Молодший СУМК. та інші представники молодших сумківців.

Вислід суддів подала пані І. Романів. Нагороду за найкраще виконання п'єси одержав відділ ім. Ярослава Мудрого в Ґримзбі. Найкращої акторки в ролі другої синиці одержала Ганя Феленюк — Виндзор. Найкращого актора в ролі свершика одержав Тарас Бродгед з Гамільтону. Нагороди вручувала голова Східньої екзекутиви пані М. Телеґа.

(Докінчення на обкладинці — (33)

Відділ СУМК з Ґримсбі, який виграв першенство у драматичному фестивалі у Виндзорі. Зліва направо: Пані Павліна Бойчук, Даруся Гусак, Наталка Шпитковська, Орися Бойчук, Віктор Качура, пан Павло Дацьків, Олександер Шпитковський, Марійка Шпитковська, Валя Прокоменко, пані Стефанія Шпитковська. Напереді групи держать трофей — Володя Дацьків і Віктор Міненко.

столах. Ці речі привезли з собою п-во Р. Стокалки з Витков і п-во М. Цьони з Блейн Лейку, які були гостями на цім вечірку із сусідніх відділів.

Сумківці під проводом О. Никіфорук приготовили коротку програму. Після сумківської програми п-во Цьони з Блейн Лейку висвітлили фільм (прозірки) з їх недавньої подорожі по Україні. Відповідні пояснення до кожної світлини робив п. Михайло Цьона і пані Цьона.

На цей вечір до нас загостили громадяни з Виткова, Норт Бетлфорду, Блейн Лейку та Принс Альберту.

Під час перекуски, якою приймали учасників наші членки, присутні зложили $27.00 на пресовий фонд журнала „Промінь".

Анна Д.

ПРИ АКТИВНІЙ МИСТЕЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТИ

Монтреал, Кве.

У монтреальській газеті „Сандей Експрес" появилась була у березневім числі (26 березня) ц. р. світлина голови Відділу Союзу Українок ім. Ганни Барвінок у Монтреал, пані Галі Михальчук, яка при мистецькій роботі — пише писанки. Відділ улаштував кілька показових лекцій писання писанок.

Це „другий" відділ Союзу Українок Канади при Соборі Св. Софії ім. Г. Барвінок популяризує українське народне мистецтво, а зокрема його традиційну писанку, яка завжди і всюди викликає стільки признання серед іншомовних наших співжителів за своєрідну красу писанки, за її техніку розпису та символічні рисунки. Їх значення можуть пояснювати ті, які глибше познайомлені з цим древнім народнім мистецтвом.

У „Соборовім Листку", якого друкує українська громада Православного Собору Св. Софії в Монтреалі, між іншими новинками, поміщено вістку — коротеньке звідомлення про ширші зацікавлення писанками у монтреальської і неукраїнської публіки.

Отже заходами відділу ім. Ганни Барвінок, при співпраці членок, а зокрема його голови пані Галі Михальчук у Плас Віль Марі відбулась виставка українських Великодніх традицій — писанок, паски. Ця виставка тривала там поверх двох тижнів, аж до українського Великодня. Друга подібна виставка відбулась у Голт Ренфру ,а відтак і третя виставка Великодних печив, писанок і та додаткових приборів відбулась в центральній частині Плас Віль Марі.

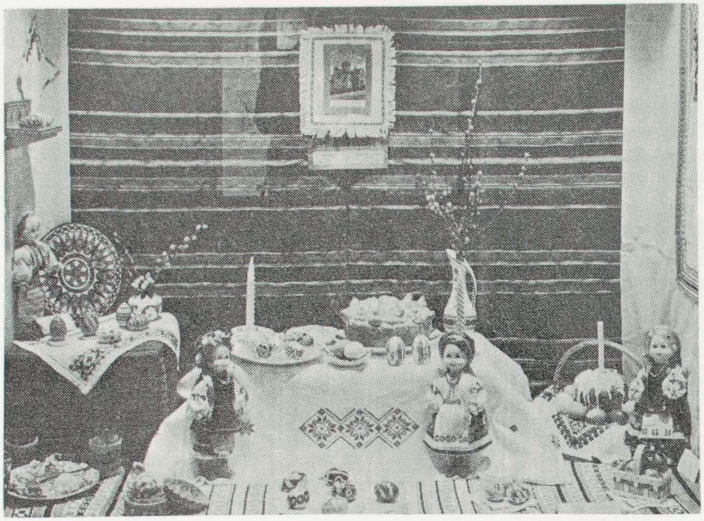

З Виставки „Українські Великодні традиції у Плас Віль Марі, яку влаштував відділ ім. Ганни Барвінок у Монтреалі 1972 р.

Всі ці виставки викликали у монтреальської публіки ширші зацікавлення, як процедурою писання писанок, традиціями українського Великодня, так що Сі-Бі-Сі улаштувала інтерв'ю з головою відділу пані Галею Михальчук. Того самого дня, також на спеціяльне запрошення виступала голова відділу пані Г. Михальчук з поясненнями про писання писанок на програмі „Авр Ґласс".

По цім українська секція при Сі-Бі-Сі зробила репортаж для передання в Україну про збереження і поширення культу писанок українцями в Канаді.

ДЕЩО З ҐРІМЗБІ

Проминуло вже пару років, як наше жіноче товариство — відділ Союзу Українок ім. Княгині Ольги святкувало, хоч і з припізненням 25-ліття свого існування.

На жаль і досі в журналі „Промінь" не було згадки про цю, так важливу подію, хоч уступивший заряд твердить, що допис, знимка і прес. фонд були вислані до журнала. Шкода, як це все затратилось, бо хоч наше товариство невелике числом, та праця в ньому досить важна й як на наші сили й обставини — велика. А початки цієї праці були аж надто тяжкі.

Відділ Союзу ім. Кн. Ольги зорганізовано в грудні 1943 року. Коли я з родиною прибула сюди з Монтреалу у квітні 1944 року, то вже в травні прийшла на місячні збори. І наче сьогодні бачу присутніх М. Фей, М. Романів, Д. Гончар, М. Краєцьку, М. Турtяк і (вже покійна) — Марущак.

Восени 1943 року Православна громада ім. Св. Юрія набула свій двоповерховий будинок, в якому якраз тоді переробляли долину на церковне приміщення для Богослужень.

Громада складалась з 14 членів і з того трьох були самітні. При громаді було зорганізоване жіноче товариство, яке складалось з кількох жінок, що стали в ряди організації та мали надто багато великих турбот. Як і з чим братись до такої важкої праці? Це ж церква, при якій вони мають працювати для добра своїх дітей і свого народу. А тут так всього потрібно і в кожній родині свої довги і свої потреби. Були це повоєнні роки і багато наших людей виходило з великих міст, як Монтреал, Виндзор та інші, а дехто із західніх провінцій Канади. Одні шукали лагіднішого клімату, інші на овочевих фармах спокою, щоб бути господарем на своїй землі і не слухати фабричного гудка.

І тому число громадян з кожним роком збільшувалось. Так само збільшувались ряди членства у жіночому товаристві. Та на жаль добробут на овочевих фармах довго не тривав — з кінцем 1950-го і з початком 1960-го ціна на овочах почала падати, хоч ціни на інших продуктах підносились.

Наші люди почали зневірюватись у фармеруванні і одні за одними почали повертатись до міст. І тому наші ряди знову почали рідшати, а потреба громади навпаки збільшувались. Громада продала перший будинок, купила інший більший, щоб було на церкву і на залю для всяких імпрез. Будинок старої будови і чужого стилю. Треба було багато грошей і праці, щоб пристосувати до нашого вжитку. І перед громадою не раз поставало питання — „бути чи не бути". Довги на громаді великі, не раз не було чим і священика заплатити, хоч відправи були в нас два рази в місяць.

Тоді члени громади звертались до жіночого товариства, що грошей потрібно. І жінки йшли й робили — наварять, напечуть, а їх чоловіки прийдуть, кинуть по пару долярів і вже є на найконечніші потреби. А в церкві потрібно було всього — і хреста, і кадила і хоругви і свічок у церкві, а в кухні знов всякої посуди.

І так поволі, завдяки жертвенности тих небагатьох громадян ми загосподарювались. І треба подивляти ту велику жартвенність та самопосвяту людей в громадській праці. Та й було б воно не зле, коли б усі разом, а то одні працюють понад сили, а другі стоять збоку, мовляв „моя хата скраю", а були ще й треті, що других підмовляли, щоб не працювали, бо то не по їхньому...

Але якто кажуть, що до відважних світ належить. Так було й у нас. Є й у нас люди, які вистояли при громадській роботі від самих початків, є в нас молоді членки, що виховались при нашій церкві, в рідній школі і в СУМК. Є в нас члени і з новішої імігрції, що заїхавши сюди, вступили в наші ряди і працюють вони та їхні діти вже помагають в рідній і недільній школі, належать до СУМК. І хоч число нас невеличке, а працю нашу можна подивляти. Громада наша сплатила свої довги, має своїх дві хаті до винайму і третю збудували для священика. А в тому чимала заслуга нашого жіноцтва.

Відсвяткували ми наше 25-ліття і хоч про це не довелось нам поділитись з іншими, про наше свято, то незабаром відбудеться 30-річчя нашого відділу, про яке зможемо обширніше написати. Хай же ця моя скромна згадка про нашу 25-літню працю буде признанням для тих, що працювали і працюють, а тим, що відійшли з цього світу хай пам'ять про них живе завжди між нами в їхніх ділах.

Теофіля Д. Лиса.

ПОКАЗ ІСТОРИЧНИХ СТРОЇВ в Ст. Кетеринс, Онт.

Неділя 27-го лютого 1972 року довго збережеться в пам'яті не тільки нашого відділу ім. Лесі Українки, Союзу Українок Канади, а всіх присутніх, які мали нагоду бути на цій культурній імпрезі. Ця імпреза присвячена нашій патронці Л. Українці, яку ми кожного року належно вшановуємо в місяці лютім.

Голова відділу пані Т. Дем'яненко відкрила імпрезу відповідним вступним словом. У своєму слові вона підкреслила велич нашої поетки і закликала всіх, а особливо молодь, наслідувати великі національні ідеали, за які боролася словом Леся Українка.

Далі привітала і представила міських достойників: дружину провінційного міністра освіти пані Р. Велш, мейора і його дружину М. Чавн, алдермана Мартина з родиною, а також визначних гостей: голову філії Музею Сх. Канади пані І. Вахну, пані Д. Мандзюк (Торонто), пані Степову (Гримзбі), і коментаторку в українській і англійській мовах, пані Орисю Сушко з Гемилтону.

В першій частині програми був показ модерної ноші. В моделюванні брали участь такі особи: трьохрічна донечка п-ва Е. Ткачів — Тамара, Л. Козуб, Н. Авраменко, О. Андрусів, Л. Самагальська, Н. Дем'яненко, С. Запішна, А. Янкович (Гемилтон) і А. Каліщук (Гемилтон).

В моделюванні народньої ноші брали участь слідуючі особи: П. Білоус, Л. Одинська, сестри: Ніна, Наталка, Ліля і Маруся Тарасюк, Н. Головаш, Л. Самагальська, Л. Ткачук, О. Козуб, Г. Зарицька, Г. Кіт і Ю. Федь.

В моделюванні модерної і народньої ноші брала участь переважно наша молодь. Ми старші були приємно вражені тим, як гарно наша молодь, на яку ми часто нарікаємо, та з якою пошаною, любов'ю і серйозністю виконували ролі у моделюванні. Честь вам дорога молоде!

Особливо незабутнє враження зробили на присутніх історичні строї. Тут ми побачили багатство, велич, красу і славу наших предків, — будівничих української держави.

В цій частині участь в моделюванні брали такі особи: Н. Захарчинська (Міщанка 18 ст.), Л. Авраменко (Шляхтянка 18 ст.), Н. Андрусів (Магдалина Мазепа), Є. Тимощук (Княгиня Явдокія), О. Андрусів (А. Ярославна), Л. Панчишин (Княгиня Ольга), В. Дем'яненко (Князь Володимир), М. Андрусів (Король Данило) і Л. Дем'яненко (Принцеса Либідь).

Під час моделювання приграваь на піяно настроєві українські мелодії сумківець Славко Самагальський. Після показу, пані Н. Андрусів подякувала гостям і всім присутнім за всебічну підтримку. Особливу подяку зложила слідуючим паням: І. Вахні (Торонто), Д. Мандзюк (Торонто), О. Сушко (Гемилтон), Степовій (Ґримзбі), А. Кіт (Гемилтон) і за-

Світлина показу народніх строїв у Ст. Кетеринс

просила всіх на чайне прийняття.

В імені всіх членкинь нашого відділу, висловлюємо щиру подяку нашій голові товариства пані Т. Дем'яненко і її мужеві Вікторові за великий вклад праці, а також п-ву: Андрусів, Запішним і Самагальським за їхню велику допомогу в переведенні цієї імпрези. Щира подяка належиться тим, які брали участь в моделюваннях.

М. Легенюк, секр.

35-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ ВІДДІЛУ ІМ. ОЛЕНИ ПЧІЛКИ

в Кадет — Ейлшем, Саск.

35-літній ювілей відділу ім. Олени Пчілки в Кадет-Ейлшем, Саск. урочисто відбувся в неділю 11-го липня 1971 року. Через несприятливу мокру погоду неможливо було заїхати до церкви на Богослуження, то ювілей почався спільним обідом в Народнім Домі Івана Франка. Програма ювілею почалася панахидою за покійних членок і молитвою за здоров'я тих, що з нами працюють.

Пресідниця Зеновія Звоздецька привітала гостей і попросила пров. голову на Саскачеван п. Олю Гавриш і голову відділу п. Анасію Рудей, щоби заняли місця за столом, який був прибраний вишитим обрусом, колачами, живими квітами і ювілейним тортом. На центральній стіні причеплений до куртини був Смолоскип з написом „35-літній ювілей 1936 — 1971".

Світлика показу історичних строїв у Ст. Кетерінс

У цей час п. Аносія Рудей привітала п. Олю Гавриш і причипила їй корсаж. Наш відділ чувся надзвичайно щасливим, що мав в присутності ще одну провінційну голову, а це п. Анну Звоздецьку, провін. голова Альберти. А. Звоздецька кілька років тому була працьовитою членкою нашого відділу. Вона також заняла місце за головним столом.

Кожна заслужена членка приступала покликана до стола і тут п. Анасія Рудей причіпляла корсаж, а п. Оля Гавриш і п. Анна Звоздецька поділилися обов'язком вручення грамот. Під час цієї церемонії п. Анна А. Козунь представляла кожну членку особисто згадуючи її працю при відділі. Тоді пресідниця покликала всіх решту членок, яким Анасія Рудей причипила корсаж.

Пан Никола М. Козунь, голова місцевої церковної громади склав привіт від громади, в якім пригадав, що жіноче товариство постарало багато різних речей до церкви і до Народного Дому. Побажав всім членкиням кріпкого здоров'я і щоб могли ще довгі літа працювати при відділі.

Наступна точка на програмі була та, коли п. Анна А. Козунь мала честь представити Олю Гавриш і попросила її до промови. Присутні привітали її щирим оплеском. П. Гавриш промовляла на тему „Обов'язки членок до Централі і до Відділу". Закликала матерів виховувати своїх дітей в українському домі по українськи.

По цім Анасія Рудей прочитала діяльність відділу за 35 літ праці. Всі присутні зацікавлено вислухали цінних думок пані Анни Звоздецької. Вона подала такий заклик до молодих членок та матерів „підтримуйте свою рідну українську мову, виховуйте дітей по українському".

Відбулось урочисте краяння ювілейного торта, цю почесну церемонію виконали пані Оля Гавриш і Анасія Рудей.

На закінчення членки подали всім гостям кусник цього ювілейного торту і чай. Так гарно відбулось наше громадське свято — 35-літній ювілей відділу ім. О. Пчілки.

Марія Рудей, секр

З ювілею відділу в Кадет-Ейлшем. Зліва направо сидять: Анна Козунь, Параня Рудей, Анасія Рудей, Оля Гавриш, Олена Козунь, Марія Романиця, Оля Шевчук; другий ряд: Маруся Рудей, Оля Козунь, Ірина Стадник, Василина Звоздецька, Ірина Рудей, Євгенія Козунь; третій ряд: Розалія Козунь, Олена Ободяк, Йогання Звоздецька, Анна Н. Козунь, Софія Черапущак, Зеня Звоздецька, Марія Рудей. Бракує на знимці: Василини Сірий, Марії Юзви, Варвари Козунь, Марії Козунь, Марії Л. Юзви, Вероні Сірий.

РІЧНІ ЗВІТИ ВІДДІЛІВ

ЕДМОНТОН, АЛТА

Відділ при Катедрі св. Івана

До відділу належать 237 членів. При відділі існують 23 комітети. Протягом звітного періоду було 11 зборів (включно з річними), а також два засідання управи.

Річні збори відбулися в неділю, 28 листопада 1971 р. Голова Надія Боднар відкрила збори й попросила о. прот. О. Хом'яка провести молитву. Однохвилинною мовчанкою вшановано членок, що відійшли на вічний спочинок. Після схвалення протоку минулорічних зборів приступили до звітів.

Голова Н. Боднар брала участь у 32-ох різних засіданнях. Їздила на передз'їздову конференцію до Саскатуну, була делеґаткою на Крайовому З'їзді С.У.К. в Саскатуні на Конґресі У. К. у Вінніпезі, з чого склала звіти на місячних зборах відділу. Була також делеґаткою на провінційному З'їзді в Едмонтоні. Крім того, була присутня майже на всіх імпрезах, які відбувалися в нашій та інших громадах, де часто промовляла від імени відділу.

Перша заступниця голови Іванна Дженіс шість разів заступала голову на засіданні комітетів, репрезентувала відділ на кількох імпрезах. Була делеґаткою на домініяльному та провінційному з'їздах С.У.К. Друга заступниця голови Олександра Фарина відповідала за замовлення авдиторії на різні підприємства, що вимагали подання страв, та наймала куховарок. Таких підприємств відбулося 32. Прибутку було 26,473.25 дол. В разі потреби, також заступала голову. Третя заступниця голови Катерина Гарасим замовляла харчі на всі вищезгадані підприємства. Четверта заступниця голови Василина Леськів відповідала за похоронні обіди, яких було 22, що дало прибутку 8,222.25 дол.

Звіт касирки Анни Томнюк: З 1970 р. у касі залишилося 14,813.89 дол., прибуток за 1971 р. — 44,234.32 дол., видатки за 1971 р. — 55,077.97 дол.

Зроблено такі головні пожертви:
На Катедру св. Іавана — 30,000.00 дол.,
На іконостас — 854.75 дол.,
На книжки до бібліотеки—580.50 дол.,
На Колегію св. Андрея — 100.00 дол.,
До централі С.У.М.К. — 998.00 дол.,
Молодшому відділу С.У.М.К при Катедрі — 126.50 дол.
На пров. стипендійний фонд — 100.00 дол.,
На організаційний фонд (до централі) — 300.00 дол.,
На потреби садочка — 135.00 дол.,
На музейний фонд С.У.К.— 225.00 дол,.
На українську школу при Катедрі — 556.49 дол.,
На квіти до Катедри — 400.00 дол.,
На добродійний фонд — 200.00 дол.,
На Шкільну Раду при К.У.К. — 100.00 дол.,

Управа та голови комітетів відділу при Катедрі Св. Івана в Едмонтоні в 1971 р. Сидять зліва направо: М. Гарасим, Г. Янішевська, М. Михайлишин, о. митр. Ф. Керницький, Н. Боднар, І. Дженис, Л. Леськів, О. Фарина; стоять у другому ряді: К. Миськів, Ю. Фарина, А. Томнюк, В. Славутич, Н. Мельничук, Л. Феняк, С. Гладун, В. Шевчук; третій ряд: О. Луком ська, С. Пауш, Е. Верхомин, М. Лазарук, Ф. Кругляк, З. Ніньовська, Л. Голубицька, Н. Фарина; Четвертий ряд: К. Бабич, В. Маланчук, С. Гриник, Н. Базюк, М. Гавриш, В. Бойко, Л. Ґреґорі М. Гринчук, А. Данилович, П. Сліпчук.

На Фонд ім В Сарчука — 500.00 дол.,
На Шкільну Раду при Західній Єпархії — 100.00 дол.

ЗВІТИ КОМІТЕТІВ:

Членський — Марія Гринчук. 14 лютого відбувся членський чай. До відділу записалися одна переходова і три нові членки. На кінець 1971 р. було 237 членів.

Українська школа — Петрина Цимбалюк. Учнів у 1970-71 навчальному році було 78. Вчителі: Д. Корпан, О. Лукомська, В. Савчук, А. Сенів, В. Славутич, К. Теличко. Українська школа влаштувала два концерти: Миколаївський та на закінчення шкільного року. Також брала участь у Шевченківському концерті, що його влаштовував КУК.

Садочок — Філя Кругляк. Дітей у садочку було 10. Вчителька — П. Цимбалюк. Діти брали участь у Миколаївському концерті.

Молодший відділ СУМК-у — Вікторія Шевчук. Сумківці мали дуже різноманітну програму. Влаштовано для них 5 доповідей, висвітлення прозірок з України, відвідини мистецької галерії, писання писанок, печення калачів, співи, ручні роботи та інше. Для здобуття фондів сумківці продавали шоколяду, свої ручні вироби, а також колядували. Крім цього, мали чимало розвагових вечорів (спорт, танці й т. п.).

Старший відділ СУМК-у — Наталка Фарина. Членів старшого відділу СУМК-у було 30. Вони влаштували один концерт. Сумківський хор часто співав Службу Божу й виступав на різних імпрезах. Приготували одноактівку на „Джемборі" у Вегревілі, колядували під час Різдвяних свят. Мали зорганізованих кілька проєктів для придбання фондів. До централі СУМК-у вислано 900.00 дол., зібраних переважно через відділ.

Українські танці — Зоня Ніньовська. Учнів було 95. Учитель — Володимир Іщенко. Школа мала один концерт. Учні також виступали на різних імпрезах.

Культурно - освітній — Параскевія Сліпчук. На місячних зборах відділу комітет улаштовував доповіді на різні українські теми (про письменників, політичних діячів, науковців і т. п.). Були висвітлені прозірки з подорожі по Україні. Л. Івасюк відповідала за улаштування 12 радіопрограм. Відбувся концерт з нагоди 100-річчя Л. Українки.

Мистецтво — Славка Гладун. До вишивального гуртка належало 16 осіб. Вишивали киптарі, сорочки, обгортки й т. п. Курс відбувся успішно. Інструктори: О. Семчук і С. Гладун.

„Промінь" — Лукія Голубицька. Комітет зібрав: 8 Різдвяних поздоровлень на суму 85.00 дол., відновлених передплат на 410.00 дол., на пресовий фонд — 82.00 дол. та приєднав трьох нових передплатників.

Соціяльний — Катерина Миськів. Комітет відповідав або частково відповідав за 8 підприємств.

Архіву — Марія Гавриш. Комітет, як і раніше, вирізував хронікальні статті з англійської та української преси про наш відділ і громаду. Упорядковував документи відділу.

Місцева Жіноча Рада — Емма Верхомин. Представники нашого відділу, а саме, Е. Верхомин і В. Шевчук регулярно відвідували всі засідання М. Ж. Р. і звітували на зборах відділу. На річних зборах М. Ж. Р. однією з заступниць голови вибрано В. Шевчук, а на літературно-мистецьку референтку — Е. Верхомин.

Добродійний — Марія Лазарук. Комітет вислав квіти 14 хворим членкам. Зібрали 205.00 дол., щоб купити крісло на колесах для хворої, збирали гроші на фонд серцевих та умовних недуг. Улаштовували Різдвяну та Великодню вечерю для пацієнтів-українців у Албертійській лікарні. Відвідували перед Різдвом старших громадян по домах. Розвозили Св. Вечерю пацієнтам по лікарнях. Відвідали 52 пацієнтів. Перед Великоднем улаштували чай та показ писання писанок в Албертській лікарні. На Великдень розвезено по лікарнях та старечих домах 80 посвячених кошиків із бабками, писанками та садовиною. Комітет передплачує 5 примірників журналу „Промінь" для лікарень, а також постачає інші книжки. (Разом передано вже лікарням 350 примірників). Влаштовано чай в авдиторії Св. Івана, який дав прибутку 164.25 дол. Комітет відвідав за рік 581 особу.

Канадська асоціяція для сприяння умово-хворим (Mental Health) — Люба Ґреґорі. Л. Ґреґорі відвідувала різні кількаденні курси для ознайомлення з працею з умово-хворими або колишніми умово-хворими. Відвідувала літні табори для таких пацієнтів та працювала з ними.

Ювілейний — Стефанія Пауш. Цього року припадало 45-річчя нашого відділу. З цієї нагоди зроблено загальну фотографію членок. 29-го серпня 1971 р. відбулося ювілейне свято, на якому вшановано трьох заслужених членок, надано їм звання почесних голів, а саме: добр. Юстину Мельничук, Марію Михайлишин та Агафію Янішевську. Звання ‚почесної членки" надано таким особам: Софії Гриник, Розалії Ґовді, Анні Данилович, Катерині Кругляк та Катерині Миськів. За 25-річну працю в нашому відділі відзначено чотирьох членок: Лукію Голубицьку, Анну Мельник, Анастасію Мисак і Наталку Фарину та 7 переходових членок за їхнє 25-річну працю в організації С.У.К., а саме: Надію Боднар, Марію Вавринюк, добр. Марію Керницьку, Анастасію Лопатку, Емілію Репку, Марію Сухолотоцьку та Марію Шевчук.

Церковний — Галина Ґрекул. Комітет відповідав за прикрасу церкви та за влаштування чаю в резиденції Владики Андрея.

Видавничий фонд — Наталка Базюк .Пожертв в 1971 р. не було.

Бінґо — Катерина Бабич. Бінґо відбувалося кожного понеділка. Прибуток був 3,8668.49 дол.

Балевий — Варвара Верхомин. Прибуток з осіннього балю 1,309.71 дол.

Маєтковий — Юсипа Фарина й Варвара Маланчук зробила перепис майна в кухні.

Контрольна комісія. Анна Данилович прочитала звіт комісії й висловила довір'я уступаючій управі, що й прийнято одноголосно.

Голова номінаційної комісії Розалія Ґовда прочитала список осіб, номінованих до управи та на голів комітетів на 1972 рік.

Голова — Розалія Фарина, заступниці голови — Люба Ґреґорі, Олександра Фарина, Катерина Гарасим, Василина Леськів, рекордова секретарка — Віра Славутич, кореспонденційна секретарка — Наталка Мельничук, заступниця секр. — Галина Федорків, касирка — Надія Николин, заступниця касирки — Галина Ґрекул, Українська школа — Петруня Цимбалюк, молодший СУМК — Марія Прокопів, старший СУМК — Наталка Фарина, українські танці — Зоня Ніньовська, бібліотека — Стефанія Пауш, культурно-освітній — Розалія Ґовда, мистецький — Славка Гладун, Місцева Жіноча Рада — Емма Верхомин і Вікторія Шевчук, Об'єднані Нації — Василина Бойко, добродійний — Марія Лазарук, осінній баль

— Фіялка Василинчук і Варвара Верхомин, церковний — Катерина Істон, соціяльний — Емілія Репка, архіву — Тетяна Лазарович, видавничий фонд — Наталія Базюк, „Промінь" — Лукія Голубицька, членський — Марія Гринчук, бінґовий — Катерина Бабич, ювілейний — Катерина Миськів, маєтковий — Юсипа Фарина та Варвара Маланчук, умових хвороб (Mental Health) — Лелія Ґрегорі, музейна фундація — Анастасія Сенів, стипендійний фонд — Іванна Дженіс, фонд ім. В. Сарчука — Софія Василишин, споживчий — Марія Чарнецька, — контрольна комісія — Анна Данилович, Софія Гриник і Марія Гавриш.

Список схвалено одноголосно.

Після обговорення різних нових справ уступаюча голова Н. Боднар привітала нову голову Розалію Фарину та офіційно передала їй обов'язки.

На закінчення о. мит. Ф. Керницький привітав нову управу й побажав їй та всьому відділові великого успіху.

В. Славутич,
рекордова секретарка.

СМОКІ ЛЕЙК, АЛБЕРТА
Відділ ім. Ольги Кобилянської

Річні збори відділу відбулися 1-го грудня, 1971 року в залі Українського Народнього Дому. Збори відкрила голова відділу пані Р. Стримбіська, а добр. Ґреділь провела молитву. Однохвилинною мовчанкою вшановано членок, які відійшли у вічність. Секретаркою зборів була пані М. Паламарик.

Слідували звіти, що їх здавали членки управи: голова, секретарка, касирка та окремі комітети. Ці звіти становили діяльність відділу впродовж року. Звіти виказали, що праця в минулім році була досить велика і корисна.

Впродовж року відбулось 11 місячних зборів. Товариство опікується Українською та релігійною школою, українськими танками та старшим відділом СУМК. Відділ улаштував такі національні свята: роковини Т. Шевченка, Ольги Кобилянської, 100-річчя з дня народження Лесі Українки і Свято Книжки.

Членки відділу приготовляли весільні вечері, похоронін обіди та перекуски. Улаштували Йорданську Святу Вечерю для членів та їх родин, відвідували членів з колядою, помагали у збірках на Червоний Хрест і клініці Т. Б. для просвітлень. Членки видають кожного місяця вечері для Лайонс Клюбу, відвідуємо хворих членок у шпиталі і домах, та купуємо їм замість квітів — горнятко. Членки відділу приготовили і видали обід під час окружного з'їзду в церкві у Смокі Лейку. Вислали делеґаток на Провінційний З'їзд до Едмонтону. Провели з великим успіхом осінній базар. Мали випродаж вишивок і домашнього печива. Показували сумківцям як писати писанки.

На наших засіданнях і зборах ми прочитували віс обіжники, що приходили з Централі Союзу Українок та різню кореспонденцію. Пожертви, що їх склав наш відділ: Сумківцям — $50.00 на їх працю, на журнал „Промінь" $10.00, на орган. фонд $10.00, на муз. фонд $10.00, на місцеву церкву $235.00, на Народній Дім $4,229.00, стипендійний фонд — $10.00, до місцевої школи $45.00.

Фінансовий звіт: з року 1970 осталo в касі $3,210.40, приходи в 1971 — $6,566.05, розходи — $7,082.95, в касі осталось — $2,783.50.

Заряд відділу на 1972 рік: Голова — Р. Стрембіська, секретарка — М. Паламарик, касирка — Л. Білей, референтки: „Променя" — М. Кокотайло, освіти — добр. Ґреділь, куховарської книжки — Т. Тивонюк, кореспон. до „Променя" — К. Півовар, кореспон. до англомовної преси — Д. Слемко. Контрольна комісія — Ґ. Палилик, П. Колотелюк і М. Крекулович.

Відділ засилає журналові „Промінь" найкращі побажання, а редакторці найкращих успіхів та міцного здоров'я.

Марія Паламарик, секр.

ВОТЕРФОРД. ОНТ.
Відділ ім. Лесі Українки

Річні збори відділу відбулися 19-го грудня, 1971. Збори відкрила голова відділу пані Рузя Свидорович. Молитву перед зборами провів о. Костюк. Число членкинь у нашім відділі є 46. Предсідницею зборів була голова пані Свидорович, яка дала огляд діяльности за минулий рік, висловила подяку та признання членкам за їх щиру працю і кооперацію у товаристві.

Впродовж року відбулось 8 місячних зборів і 6 засідань. З ділянки освітньої праці членки брали участь в концерті на роковини Т. Шевченка, на свято День Матері, Святого Миколая. Концертовою програмою вшановано 100-річчя з дня народження Лесі Українки включно з рефератом про поетку, а також і був обід. Улаштовано також 30-літній ювілей відділу.

Членки приготовили 5 обідів, 8 похоронних обідів, видали прийняття на три весіллі, 6 вечер, спільне свячене та Йорданська Свята Вечеря. Членки займались збіркою на Великодні квіти, дали жертви на добродійні цілі — на поборювання недуги рака. Вислали пожертву на прес. фонд журнала „Промінь". Улаштували продаж печива і писанок. Членки нашого відділу беруть участь у церковнім хорі, помагають колядувати на потреби церкви, навчають дітей в недільній школі. Комітет відвідував хворих, висилав квіти і картки побажань. Відділ склав пожертви: на церкву $1000.00, на журнал „Промінь" $30.00, на Український Народній Дім $82.00, на недугу рака $19.00.

Фінансовий звіт: З року 1970 осталось в касі $285.19, приходи в 1971 році — $4,217.16, розходи — $3,772.87, осталось в касі — $729,48.

Заряд відділу на 1972-гий рік: голова — Рузя Свидорович, заст. голови — Рузя Галик, друга заст. — Павліна Залуцька, рекорд. секретарка — Параскева Щербань, фінанс. секретарка — Параня Кольман, касирка — Дженис Ґулька, референтки відділу СУМК — Леся Галик і Анеля Андрушко, відвідування хворих — Рузя Галик і Докія Дворняк, кореспондентка — Параня Колман. Контрольна комісія: Оля Андрушко, Марцеля Ґулька і Анеля Андрушко.

Параска Щербань, секр.

ВАТСОН, САСК.
Відділ ім. Лесі Українки

Річні збори відділу відбулися 2-го грудня, 1971 р. в домі пані Олі Бокшован. Предсідницею зборів була пані М. Кінащук, секретаркою пані Анна Сакундяк. Голова відділу пані М. Кінащук висловила признання членкам за їх співпрацю та подякувала за корисну діяльність впродовж року. Звіт з цілорічної праці здала секретарка відділу.

Наш відділ складається з 10 членок. За рік відбулось 9 місячних зборів і одно засідання. Ми сповнили наш буджет до Централі Союзу Українок Канади. Хоч в товаристві мале число членок, одначе всі ми стараємось помогти, щоб в нас існувала церква і тому не жаліємо ані часу, ані праці.

Заходами відділу відбувся тут осінній базар і чай. Членки приготовили три обіди і одну вечерю для церкви та один обід для учителів під час їх з'їзду у Ватсоні. Приготовили ми також похоронний і поминальний обід в пам'ять членки та видали весільну вечерю. Улаштували випродаж домашнього печива і пирогів, приготовляли перекуски по Богослуженні, по зборах церковної громади і відділу та в день „Ватсон Гоум Комінґ".

Відбулись роковини Лесі Українки. Ми справляли вечірки для старших громадян в Домі для Старших та дарували торти для ювілейника роковин в цім домі.

Добродійний комітет відвідував хворих у шпиталі та домі для Старших Громадян, дарував пакунки для дітей калік. Наші членки вишивали речі до музею та продавали білети для пров. з'їзду. Зробили ковдру та подарували на розігравку під час базару. Під час Різдва членки їздили колядувати для церкви та для радіопередачі в Саскатуні.

Фінансовий звіт: В касі з 1970 року осталось — 276.53 дол., приходи в 1971 р. — 605.37 дол., розходи — 188.31 дол., в касі осталось 693.58 дол.

Заряд відділу на 1972 р.: Голова — М. Кінащук, секретарка — А. Сакундяк, фінан. секретарка — О. Бокшован, Контрольна комісія — М. Франко і А. Сакундяк. Сестриці — А. Манчур, Л. Процко, К. Комоновська.

Анна Сакундяк, секр.

— — — —

СКАРБОРО, ОНТ.
Відділ ім. Св. Анни

Річні збори відділу ім. Св. Анни відбулися в церковній залі 5 грудня, 1971 року. Молитву перед зборами провів настоятель о. Панченко. Збори відкрила пані В. Кузик і була предсідницею, а секретаркою пані Боднарчук. Членкині заряду здавали звіти з цілорічної праці товариства.

Впродовж року члени приготовили три обіди, та обслужили перекускою 5 забав з танцями. Улаштували також церковний пікнік, базар, випродаж печива. Щонеділі членкині займаються продажем кави як також продають перекуску на місячних зборах.

На церковні потреби наш відділ пожертвував 1,000 долярів. Відділ придбав до кухні вартісні речі на суму 1,000 долярів. З року 1970-го осталось у касі $2,145.82, приходи в 1971 $2,844.38, розходи — $3,316.41, в касі залишилось $1,673.79.

Наш заряд на 1972 рік лишився майже без змін той самий: голова — Една Павлик, 1-а заст. Н. Мудра, 2-га заст. В. Кузик, рекордова секретарка — Т. Козурко, фінан. секретарка — А. Петришин, касирка — А. Стефаник. Комітет відвідування хворих — А. Михальчук. Сестриці — А. Дубик, пані Крижановська, пані Велігродська. Референтка журнала „Промінь" — добр. Панченко. Контрольна комісія — Дела Фенюк, Елсі Маранюк. Телеф. комітет — Т. Морозюк, Т. Даниляк. Надзірна Рада СУМК — пані Болусмяк, пані Боднарчук, пані Гриб і пані Козурко. Рідна Школа — Віра Болусмяк. Недільна школа — Оля Бойко і Соня Козурко.

Т. Козурко, секр.

— — — —

БРУКСБІ, САСК.
Відділ ім. княгині Ярославни

Річні збори відділу відбулися в залі Українського Народного Дому в Бруксбі 17 листопада, 1971 року. Збори відкрила голова відділу пані Докія Возняк молитвою. Предсідницею зборів була пані М. Ярмій, секретарювала пані Надія Ціпивник. По цім слідували звіти цілорічної діяльности. Голова Докія Ціпивник подякувала членкам за таку гарну кооперацію та співпрацю впродовж року.

Ми приготовили спільне свячене, храмовий обід, дві перекуски, курячу вечерю, два випродажі печива, один срібний ювілей, пущення, фамілійний вечерок і День Подяки. Наш відділ кожного року приготовляє різдвяні пакунки для українців у Домі Старших Громадян у Мелфорті. Для хворих членок відділ висилає квіти, а картки для інших хворих. Ми заплатили малярам за малювання залі і церкви та за новий огрівач (фирнис) для церкви.

Фінансовий звіт: Перенесено з 1970 року $1,210.38, приходи 1971 р. — $850.71, розходи — $1,050.73, осталось в касі — $1,010.36.

Заряд відділу той самий, що був

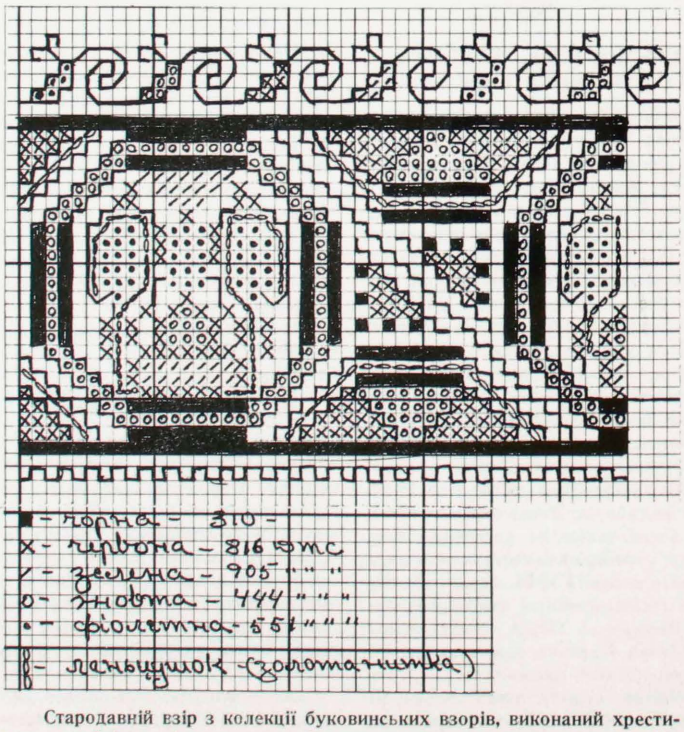

Стародавній взір з колекції буковинських взорів, виконаний хрестиками, стибнівкою і ланцюжком. Червона стебнівка в середині взору. Це є блискуча і колоритна прикраса для модерних кожушків, киптариків, суконок, блузок та інш.

З колекції взорів Музею Східньої Канади.

у минулім році: голова — Докія Возняк, заст. голови — Стефанія Панчук, секретарка — Параска Оробко, касирка — Савеля Клач. Сестриці — Кароліна Возняк, Васильна Кивирига і Марія Залещук. Контрольна комісія — Домка Панчук, Ірина Клач. Господині — Анна А. Ціпивник, Анна П. Ціпивник, Кароліна Возняк і Ірина Клач. **Параска Оробко, секр.**

РЕДФІЛД, САСК.
Відділ ім. Лесі Українки

Річні збори відділу відбулися 2-го грудня, 1971 року. На зборах було поважне число членок, і одна пані як гість. Збори відбулись успішно. Члени заряду здавали свої звіти, які виказали достатню працю відділу.

Діяльність: Впродовж року відбулось 7 місячних зборів. Наші членки відсвяткували роковини Лесі Українки спільно з відділом у Норт Бетлфорді. Спільно з відділом у Витков ми святкували 20-ліття Митрополії Української Греко-Православної Церкви в Канаді. Членки відділу улаштували Різдвяну забаву, випродаж печива і писанок, храмове свято з обідом і приготовила та видали вечерю на 50-літній ювілей. Разом з Народним Домом відбули „Гом Комінґ 1971".

Фінансовий звіт: З року 1970 осталось в касі — $1,024.00, приходи в 1971 — $1,017.91, розходи — $951.62, в касі осталось $1,090.69.

Заряд відділу на рік 1972: голова — В. Никіфорук, заст. голови — О. Ковальська, рек. секр. — Олеся Плюта, касирка — Ю. Кучірка.

А. Дмитрук

СТЕНЕН, САСК.
Відділ ім. Кн. Ольги

Річні збори відділу відбулися 16 грудня, 1971 року в церковній залі. Голова Марія Корковська відкрила збори молитвою і повстанням з місць членки вшанували пам'ять померших членок. Предсідницею зборів була Антонія Корпан, секретаркою була Анна Ковальчук. Звіти з діяльности відділу здавали членки: Аняля Цуркан — фінансовий, Антонія Корпан, контрольної комісії, Адонія Козменюк — господинь, Марія В. Козменюк — добродійної праці, Марія Н. Козменюк — діяльність відділу. Голова Марія Корковська подякувала членкам за співпрацю і довір'я до управи.

Впродовж року відділ відбув десять місячних зборів, одні річні збори. Членки приготовили весільну вечерю, страви на обід і вечерю для дітей в оселі Тризуб, обід на храмове свято, поминальні обіди та інше. Відділ улаштував свято День Матері, на якім вшанували старших членок, членки брали участь у програмі в оселі Тризуб разом з двома іншими відділами. Виконували добродійну працю, де було потрібно, працювали для церкви, ходили під час Різдва з колядою.

Фінансовий звіт: з року 1970 осталось в касі $1,377.40, приходи в 1971 році $966.63, розходи — $1,519.32, осталось в касі $824.32.

Заряд відділу на 1972-ий рік: Голова — Марія Кроковська, заступниця голови — Адонія Козменюк, секретарка — Марія Козменюк, заст. секретарки — Ґеня Гайдамаха, касирка — Аняля Цуркан. Референтки: добродійної праці — Марія Козменюк, журнала „Промінь" — Докія Гунька. Контрольна комісія — Марія Вігнан, Марія В. Козменюк, Антонія Корпан. Господині: Василина Стиренько, Анастасія Цуркан, Адонія Козменюк, Орися Лозінська, Франя Гунька. Сестриці: Анна Дорощук, Катерина Мітран, Ксенька Ґоргіця.

Марія Н. Козменюк, секр.

Бл. п. КАТЕРИНА КУЗЬ
Ґрімзбі Онт.

Дня 31 жовтня, 1971 року в Вест Лінколн шпиталі, на 69-му році життя упокоїлася в Бозі бл .п. Катерина Кузь. Дівоче призвіще — Катерина Павлів народилася 22 березня, 1902 р. в селі Довга Лука, Стрийського повіту в Галичині. До Канади Катерина Кузь приїхала молодою дівчиною в 1913 році і замешкала в Айтуні, Саск. В 1926 році вийшла заміж за Петра Кузь. Молоде подружжя проживало в Мелвіл, Саск. Вони мали три доньки. Марію, Анну і Афію.

В році 1942 родина П. Кузів переїхала на постійний побут до квітучого містечка Ґрімзбі, Онт. Коли почала організовуватися Православна Громада в Ґрімзбі в 1943 року, П. і К. Кузь вступили в ряди її основників. А коли при громаді Св. Юрія заснувалося жіноче товариство, відділ Союзу Українок Канади, К. Кузь стає одною з його перших працівниць. Займала вона становище сестриці, а пізніше стала господинею і попрацювала на цьому становищі 28 років, до останку свого земного життя. За цих 28 років багато праці вложила Катерина Кузь для добра громади Св. Юрія і для відділу товариства ім. Кн. Ольги. В 1970 році, коли наш відділ святкував свій 25-літній ювілей, п. К. Кузь було відзначено почесною членкинею товариства.

В житті бл. п. Катерини були хвилини радости і смутку. І так в 1953 році вона, як мама пережила велике горе, бо втратила свою доньку, яка тоді була в розквіті молодих літ Анну, а в 1962 році помер її муж. До останку свого життя покійна проживала з своєю наймолодшою донечкою Афією, яку залишила в невимовному смутку.

Панахиди і Заупокійну Літургію та чин похорону по покійній К. Кузь, при великій кількості людей, відправили о. Прот. В. Федак з Гамільтону і настоятель церкви св. Юрія о. Т. Міненко.

Поховано бл. п. К. Кузь на цвинтарі Квінс Лоун, в Ґрімзбі, Онт.

Після закінчення похоронних відправ, учасники похорону зійшлися до парафіяльної залі на поминальний обід. Багато спогадів і теплих слів було висловлено про покійну. Вона була доброї вдачі, весела та привітна, а тому приєднала собі багато приятелів.

Наш відділ Союзу Українок ім. Кн. Ольги в Ґрімзбі втратив примірну і надзвичайно працьовиту членкиню. Хай канадійська земля буде їй легкою, а пам'ять про неї між нами вічною. На нев'янучий вінок в світлу пам'ять Катерини Кузь, наш відділ ім. Кн. Ольги складає 25.00 дол. на журнал „Промінь".

Вічна їй пам'ять! **А. М.**

ДОМАШНЄ ГОСПОДАРСТВО

ВОЛОВА ПЕЧЕНЯ З НАЧИНКОЮ

Потрібно на 8-10 осіб:

3 ф. мяса
1 ложка масла
1 цибуля

До начинки:

2 цибулі
2 ложки тертої булки
1 ложка масла

Мясо побити, посолити і покласти на розігріте масло й обрумянити з обох сторін. Потім вкинути цибулю, покраяну на кружальця і душити під покришкою одну годину, доливаючи час від часу дрібку води.

Дві цибулі втерти на терці, дати ложку масла, терту булку і добре перетерти. Мясо вибрати на кружок, покроїти в тоненькі скибки і що другу перекроїти до споду. Накладати начинку в нерозрізані до споду розрізи і стулювати їх докупи. Вложити ще раз до ринки і душити ще пів години. При кінці посипати злегка мукою і підлити трошки води, щоб утворилася підлива.

Подається до того картоплю і душену капусту.

ОВОЧЕВІ НАПОЇ

Овочеві соки одного роду, чи мішані в довільній кількості з додатком холодної води чи кусників леду — це необхідне на час спеки. Подекуди треба додати трохи цукру та не надто багато, бо тоді напій не гасить спраги.

Оранжада

Потрібно:

1 коробка мороженого соку,
1 помаранча,
4 горнятка води.

Можуть тут бути різні комбінації. Найкраще зі свіжих овочів, а коли сезон даних овочів проминув, то можна дістати в коробках морожений сок. А слабий чай із цитриною, легко солоджений — теж чудово смакує у душні дні.

Виложити заморожений сок із коробки до дзбанку, покраяти помиту помаранчу у кружки, вибравши зернятка, залити водою і лишити у ледничці на пів години. Подавати з кусниками леду.

Увага: Влітку помаранчі дорогі, отже тому треба їх доповнювати мороженим соком. Морожений сок дуже близький до свіжого. Не плутати з готовим соком із помаранч, що його продають у пляшках! Він завжди має якийсь консервуючий середник.

ОВОЧЕВІ КРЕМИ

Крем з рабарбару

Потрібно:

1 ф. рабарбару,
1 мішечок желятини,
3 яйця,
цукру до смаку.

Рабарбар сполокати, покроїти тонко, влити дві-три ложки води і варити в парі, щоб змяк. Коли вода виварилась, розтерти все на мармеляду. Желятину розпустити в 2-ох ложках літньої води, вставивши горня з желятиною в посудину з гарячою водою, щоб добре розпустилось. Втерти жовтка з цукром, додати прохолоджену мармеляду з рабарбару, додати розпущену желятину, шкірку з цитрини і бити тріпачкою далі. Коли зачне трохи гуснути, додати вбитий шум і вимішати. Форму вилляти зимною водою, обсипати цукром, виложити крем і застудити.

Крем із полуниць

Потрібно на 4—6 осіб:

4 жовтна,
4 ложки цукру,
½ ф. полуниць,
2 білка,
¼ літра сметанки,
1 пачка желятини
3 ложки води.

Втерти жовтка з цукром, додати сок із цитрини. Полуниці помити, покраяти на половинки і вкинути до жовтків. Білка вбити на тугий шум. Так само вбити сметанку. Желятину розмішати в ложці зимної води, додати 2 ложки окропу, вимішати і вставити у кипячу воду, щоб добре розпустилося. Влити желятину до жовтків і добре вимішати. Коли почне гуснути, додати шум із білків і сметанку, легко вимішати, влити до форми і застудити.

МІҐДАЛОВІ ТІСТОЧКА

2½ горнят муки
¾ горнят цукру
¼ ложечки соли
1 ложечка бейкінґ павдер
¾ горнятка масла
1 яйце
2 ложки води
1 ложечка міґдалового екстракту (амонд екстракт)
1/3 горнятка міґдалів

Пересіяти всі сухі складники разом. Додати до того масло і розтерти разом з мукою докладно. Додати ціле яйце, воду й екстракт. Вимішати ложкою, аж тісто відставатиме від миски. Рукою вимісити тісто до гладкости і відставити на годину в холодне місце.

Виробляти з тіста маленькі галочки величини малого волоського горіха і приплескати в долонях до чверть цаля грубости. Складати з рідка на бляху. На середину кожної паланички втиснути міґдаловий горіх (міґдали треба наперед спарити й усунути лушпину). Смарувати паланички вбитим жовтком розведеним ложкою води. Пекти в вільній печі (350 ступнів) від 20 до 25 хвилин.

ГОРІХОВІ ЇЖАКИ

2 горнятки волоських горіхів
1 горнятко дактилів (дийтс)
2 горнятки кокосового горіха (коконац)
1 горнятко жовтого цукру (добре втисненого)
2 яйці (невбиті)

Перепустити через млинок до мелення волоські горіхи й дактилі. Додати 1½ горнят кокосового горіха і решту складників. Все разом докладно вимішати.

Брати по ложечці маси, оформити валочок грубости ковбаски і довжини мізинного пальця, обтачати в кокосовім горісі, складати на вимащеній блясі. Пекти в температурі 350 ступнів від 10 до 12 хвилин. З того припису має бути 40 їжаків.

ЯК ПРАСУВАТИ

Старайтесь робити це сидячи. Прасувальну дошку поставте так, щоб рука не втомлювалась (не високо і не низько). Водіть праскою завжди справа наліво.

Треба, щоб праска, посудина з водою, а також згорнена в рулон змочена білизна були праворуч від вас. Випрасовану білизну складайте на табуретку, що стоїть ліворуч.

ВИСЛОВЛЮЄМО ГЛИБОКЕ СПІВЧУТТЯ

Централя управи Союзу Українок Канади, членство організації, редакція журнала „Промінь" — висловлюємо глибоке співчуття дружині сл. п. інж. Івана Янішевського, д-р Ганні Янішевській, синові інж. Василеві Янішевському, д-р Зої Плітас та іншим членам родини по невиджалуваній втраті дорогої людини, провідного громадського діяча на полі церковнім та національнім, відданого українського патріота світлої пам'яті інж. **Івана Янішевського,** який упокоївся 8 квітня, 1972 року в Торонті.

Вічна Йому Пам'ять!

За СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ:
Леся Івасюк, голова **Марія Керніцька,** секр.

Ділимося з українським громадянством сумною вісткою, що дня 25 квітня, 1972 року несподівано і в розквіті літ відійшла у вічність **д-р Лідія Макаруха-Іваницька,** голова Союзу Українок Арґентіни в Буенос Айресі, заслужена і талановита провідниця.

Союз Українок Канади висловлює глибоке співчуття родині, проводові Союзу Українок Арґентіни та всьому його членству.

Вічна їй пам'ять!

За СОЮЗ УКРАНОК КАНАДИ:
Леся Івасюк, голова **Марія Керніцька,** секр.

ПРОЄКТ МІКРОФІЛЬМУВАННЯ ЕТНІЧНИХ ГАЗЕТ

Рада Університетських Бібліотекарів в Онтаріо розпочала проєкт мікрофільмування етнічних газет в Онтаріо. Рада визнає, що ці часописи дають яскраве зображення вкладу етнічних груп в Онтаріо і постачають дорогоцінне джерело інформацій для тих, які цікавляться розвитком провінції — істориків, соціологів, письменників, студентів політики та ін. Донедавно трудно було знаходити матеріял для дослідів і занедбано зберігання цього цінного ресурсу.

Також буде видана бібліографія етнічних газет, видаваних в Онтаріо. Вона включатиме коротку історію кожного часопису та інформації про місця зберігання оригінальних примірників і фільмів.

Фонди на цей проєкт постачають 14 університетських бібліотек, які отримують провінційні дотації і його поручає постійний комітет Ради для співпраці в придбанні матеріялів. Директором проєкту є Данкан МекЛарен, який виконуватиме свою працю під наглядом Бюра Координації Університетських Бібліотек в Онтаріо.

„К.С."

ПОШУКУЄМО ДО ПРАЦІ УЧИТЕЛІВ і ВИХОВНИКІВ

Українська літня оселя „Зелений Гай" у Вакав Саск., пошукує до праці учителів та вихователів в такому складі:

1. Учителя Українознавства, з учительською практикою для навчання і який був би відповідальний за цілий табір.

2. Учительки Українознавства, з учительською практикою для навчання дівчат, і яка була б відповідальна за групу дівчат.

3. Вихователя (помічника), який би був до помочі учителю і міг навчати українських танців та співу та різного рода ручних робіт. Може бути студент університету.

4. Вихователі (помічниці) для помочі навчання дівчат, українського співу та танців, вишиття та іншого рода українознавства мистецтва. Може бути студентка університету.

На всі повище згадані позиції приймається осіб із знанням української та англійської мови. Добра платня, мешкання та харчі даром. За ближчими інформаціями прошу звертатись на адресу оселі!

Green Grove Camp
c/o O. Zastawny
Box 273
Cudworth, Sask.

РІДНІ ШКОЛИ, УЧИТЕЛІ

Проєкт програм навчання і виховання для кляс 8—12 Рідних Шкіл, циклостилеве видання КВОР, формат — чвірка, ст. 43. Ціна $2.00.

Можна набути в Торонті в книгарнях Арка і Плай. або можна замовляти:

Koord. Oseredok Schkilnych Rad,
101 Givins Street,
Toronto 145, Ont.

ДРАМАТИЧНИЙ ФЕСТИВАЛЬ СУМК У ВИНДЗОРІ

(Докінчення із стор. 23)

По бенкеті відбувся величавий спільний концерт, в якому брали участь старші і молодші сумківці. На закінчення відбулась розігравка української вишитої подушки, яку подарувала пані Дарія Бродгед з Гамільтону та української кераміки. Прибуток з цієї розігравки в сумі $50.00 призначено на Рідношкільну фундацію ім. Василя Сарчука.

Східня екзекутива Союзу Українок Канади висловлює щиру подяку всім тим, які причинились до успіху цієї імпрези, а зокрема референткам молодших відділів СУМК за віддану працю на полі театрального мистецтва, суддям контесту, о. і добр. Метулинським за чудове удекорування сцени, відділам, які попривозили ручні роботи на виставу, членкам відділу ім. Лесі Українки у Виндзорі за приготування перекуски і вечері і пані Дарії Бродгед за пожертву.

Іванна Іваночко, рек. секр.

P 14K
MISKEW MRS P A JAN 73
12608 - 66 AVE
EDMONTON 62 ALTA

ПРИ ПРАЦІ ДЛЯ „ПРОМЕНЯ"

Едмонтон, Алта. — Відділ при Катедрі Св. Івана улаштував „День Променя" з чого прихід секр. Наталка Мельничук переслала на пресовий фонд журнала $100.00
Л. Голубіцька, реф. журнала $15.00 на передплати.

Канора, Саск. — Відділ ім. М. Маркович з нагоди чайного прийняття в „День Членства", реф. Анна Стусик переслала 50.00

Саскатун, Саск. — Відділ ім. О. Кобилянської, реф. М. Гарбус $55.00 на передплати, $35.00 — „Квітка Мамі" у День Матері.

Брентфорд, Онт. — Відділ ім. Л. Українки, П. Гайовська переслала 28.00

Монтреал, Кве. — Відділ ім. Доньки України, реф. М. Нєма $65.00 передплати, М. Зимовець $10.00 передплати, М. Запаринюк $10.00 передплати.

Редфілд, Саск. — Відділ ім. Л. Українки з нагоди свята Т. Шевченка 27.20

Ґримзбі, Онт. — Відділ ім. Княгині Ольги, д-ка А. Міненко переслала $32.50 з того $7.50 на кліше і на пресовий фонд 25.00

Давфин, Ман. — Відділ ім. Л. Українки, реф. М. Білоус $55.00 на передплати.

Ванкувер, Б. К. — Відділ ім. Л. Українки, реф. П. Клюкевич $40.00 передплати.

Бавнд Брук, Н. Дж., США — Об'єднання Українських Православних Сестрицтв, голова О. Селепина переслала на прес фонд 25.00

Тандєр Бей, Онт. — Відділ ім. О. Басарабової, секр. Іванна Гаркот здобула нову передплату і жертву на пресовий фонд 20.00

Реджайна, Саск. — Відділ ім. Доньки України, Н. Зенчишин $45.00 на передплати.

Йорктон, Саск. — Відділ ім. О. Пчілки, П. Семенюк $45.00 на передплати.

Смокі Лейк, Алта. — Відділ ім. О. Кобилянської, реф. М. Кокотайло переслала $15.00 на передплати і на пресовий фонд 10.00

Тіодор, Саск. — Відділ ім. Л. Українки, А. Кулик на пресовий фонд 10.00

Гемільтон, Онт. — Відділ ім. Л. Українки, М. Пелепяк $25.00 передплати.

Норт Бетлфорд, Саск. — Відділ ім. О. Пчілки, М. Гарасимів $20.00 передплати.

Індивідуальні пожертви

Пані: Марія Ґургула — Виндзор, Онт. $5.00
Марія Трач — Виндзор, Онт. 5.00
С. Іліка — Монтреал, Кве. 5.00
Анна Дмитрів (добр.) — Вінніпеґ, Ман. 5.00
Наталія Ковалишин — Пойнт Едвард, Онт. 5.00
Лука Кіслюк — Ніяґара Фалс, Онт. 5.00
Йосиф Кізюк — Честер, Пенн., США 4.00

По $2.00 зложили пані: М. Гарасимів — Норт Бетлфорд, Саск., М. Редчук, М. Филипчук — Монтреал, Кве., Марія Слоновська — Гарленд, Ман., А. Клапоущак — Давфин, Ман., Л. Кучер — Вернон, Б. К., М. Ґузиляк — Дірборн, Миш., К. Кошлай, А. Мушинська — Монтреал, Кве., Марія Матвіїв — Лондон, Онт., Д. Максимич — Лашін, Кве.

По $1.00 зложили пані: Ольга Никіфорук — Ричард, Саск., В. Данькович — Торонто, Онт., Е. Борискевич — Порт Кредит, Онт.

Придбали нові передплати

Пані: П. Семенюк — Йорктон, Саск. 4
Марія Білоус — Давфин, Ман. 3
О. Райчиба — Едмонтон, Алта. 1
А. Валігроцька — Юнійонвил, Онт. 1
Ева Олекшій — Калмар, Алта. 1
Іванна Гаркот — Тандер Бей, Онт. 1
Н. Л. Когуська — Вінніпеґ, Ман. 1
о. П. Ґліцький — Брентфорд, Онт. 1
Галина Онуфрійчук — Вінніпеґ, Ман. 1
М. Нєма — Монтреал, Кве. 1
Соня Пелех — Вінніпеґ, Ман. 1

Учителі – Виховники – Родичі

Щойно вийшла з друку нова підручна книга

„УКРАЇНА — ЕНЦИКЛОПЕДІЯ ДЛЯ МОЛОДІ"

Видано її заходами Об'єднання Православних Сестрицтв у США. за редакцією

Людмили Івченко-Коваленко

Про цю працю, про її підготовку багато писала українська преса. І це вправді цінна підручна книга для кожного українського дому, а вже зокрема для такого, де виховуються діти і молодь.

Є це багато ілюстрований підручник-енциклопедія, в якій знаходяться такі розділи: географія, археологія, історія, література, театр, музика, образотворче мистецтво, народне мистецтво, архітектура, наука і техніка, сільське господарство, промисловість, заповідники та інше.

Енциклопедія видана на добрім папері, в полотняній мистецькій оправі, великого формату. Стор. 271. Ціна $15.00 американських.

Замовляти:

Mrs. A. SELEPYNA
680 Stuyvesant Ave.,
Irvington, N. J. 47111, USA.

Відділ ім. Лесі Українки у Ванкувері складає $5.00 на нев'янучий вінок в пам'ять пок. членки, бл. п. А. Маланич, яка відвідуючи Україну, упокоїлась 1-го травня, 1972 року в Києві. Похоронена у Ванкувері 9 травня.

Висловлюємо співчуття родині.

За Відділ — К. Бублик, секр.